

Kulturni

LISTO

O B Č I N E Š O Š T A N J

*Nikoli nisi prestar,
da si postaviš nov cilj
ali da sanjaš nove sanje!*

C. S. LEWIS

STANKA LEDINEK, KNJIŽNICA VELENJE

ISSN 1581-8373

9 770158 183733

LETO XXVII
ŠT. 11
30. NOVEMBER 2023

List

Šoštanj na Slovenskem knjižnem sejmu

Kajuhov Šoštanj – mesto v gosteh na 39. Slovenskem knjižnem sejmu v Ljubljani

Slovenski knjižni sejem je največji kulturni in literarni dogodek v Sloveniji. Osrednji cilj je promocija slovenske literature in spodbujanje branja.

Šoštanj se je letos odzval povabilu organizatorja sejma, **Zbornice knjižnih založnikov in knjigotržcev** v okviru **Gospodarske zbornice Slovenije**, in se predstavil kot mesto v gosteh. Ker je osebnost letošnjega 39. Slovenskega knjižnega sejma **Karel Destovnik - Kajuh**, slovenski pesnik in šoštanski rojak, se je Šoštanj predstavil kot **Kajuhov Šoštanj**.

Slovenski knjižni sejem je letos potekal od 21. do 26. novembra 2023 na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani. Odvijal se je pod sloganom **BESEDO BESEDI**. Predstavitev Kajuhovega Šoštanja v hali Kocka je pripravila **Občina Šoštanj**. Projekt je vodila Špela Poles. Kajuhov Šoštanj se je predstavil na večji stojnici v neposredni bližini Glavnega odra. Pripravili smo tudi sedem dogodkov na različnih prireditvenih odrih v okviru sejma.

Osrednji poudarek naših predstavitev je bila knjižica **Sto dejstev o Kajuhu**. Publikacijo je izdala Občina Šoštanj decembra 2022 – ob **100. obletnici pesnikovega rojstva**, ko smo praznovali Kajuhovo leto v občini Šoštanj. Letos, ko praznujemo Kajuhovo leto na državni ravni (razglasila ga je Vlada RS na predlog Ministrstva za kulturo RS), smo pripravili ponatis te knjižice.

V knjižici gre za sto ilustriranih kratkih zapisov s poudarki iz Kajuhovega življenja in njegovega literarnega ustvarjanja. Sto dejstev je zapisanih (ne čisto dobesedno) z zeleno tinto, podobno kot je pisal Kajuh mnoga pisma svojemu dragemu prijatelju Konstantinu Nahtigalu.

V knjižico je vključenih še 13 Kajuhovih pesmi, ki ponazarjajo pesnikov ustvarjalni lok: pesmi s socialno tematiko, futuristične, ljubezenske, uporniške in partizanske pesmi. Tako si lahko ustvarimo predstavo o Kajuhovi veličini in globini njegove poezije.

Avtorica publikacije je Špela Poles.

ŠPELA POLES

Novinarska konferenca pred odprtjem Slovenskega knjižnega sejma na Gospodarski zbornici Slovenije, kjer je župan Občine Šoštanj Boris Goličnik poudaril, da smo ponosni, da je Šoštanj mesto v gosteh na 39. Slovenskem knjižnem sejmu. Foto arhiv Občine Šoštanj

Stojnica Kajuhov Šoštanj Foto Nik Erik Neubauer

Osrednja knjiga, s katero se je predstavil Kajuhov Šoštanj, z naslovom **Sto dejstev o Kajuhu**. Foto Nik Erik Neubauer

Zbirka osmih knjig Kajuh 100 Foto Š. Poles

Kajuhov Šoštanj bo na stojnici Slovenskega knjižnega sejma predstavil tudi druge knjige o pesniku Kajuhu, ki so izšle pri različnih založbah in s podporo Občine Šoštanj. Vodilna je zbirka osmih knjig Kajuh 100, ki jih predstavljamo v sodelovanju s Knjižnico Velenje.

Veliko zanimanja obiskovalcev je bila deležna zbirka, v kateri so bile skoraj vse Kajuhove pesmi prvič skupaj objavljene leta 2015, v ponatisu leta 2020. Foto Nik Erik Neubauer

Kajuhov Šoštanj je na stojnici v okviru knjižnega sejma predstavil tudi publikacije nekaterih šoštanskih avtorjev (na podlagi javnega poziva) in številne domoznanske publikacije, ki obravnavajo tematiko z območja občine Šoštanj. Predstavili smo izbor 43 knjižnih naslovov.

Kajuhov Šoštanj je poleg predstavitve na stojnici v okviru sejma pripravil tudi sedem dogodkov.

Prvi dogodek prvega dne na Glavnem odru: Kajuhov Šoštanj. Nastopajoči: Špela Poles, Adrijana Ježovnik in Romana Sevnčnikar kot starodobna meščanka iz Šoštanja. Foto Š. Poles

Na Pisateljskem odru sta se predstavili Milojka B. Komprej in Katja Brvar v dogodka z naslovom **Pesnica o pisateljici, pisateljica o pesnici**. Foto Ž. Brvar

Milojka B. Komprej se je predstavila s svojo šesto knjigo, zbirko poezije z naslovom **Pod milostjo neba**, ki se postavlja ob bok dvema knjigama kratke proze, pesniški zbirki, knjigi intervjujev in pravljici. Knjigo je izdala Knjižnica Velenje v zbirki **Droben list**. Pesnico in njeno pesniško zbirko je predstavila Katja Brvar – sledil je preobrat; ustvarjalki sta zamenjali vlogi. V fokusu je bila mlada pisateljica Katja Brvar, sicer študentka psihologije, ki se je predstavila s svojimi štirimi knjižnimi deli. Zadnje nosi naslov **Pisma (ne) znancem**. Med njimi tudi pismo Karlu Destovniku - Kajuhu, ki je bilo tudi nagajeno.

Na dveh dogodkih na Glavnem odru je Špela Poles predstavila knjigo **Sto dejstev o Kajuhu**, Milojka B. Komprej pa je recitala nekaj Kajuhovih pesmi. Foto N. Rehar

Na treh različnih odrih smo predstavili kamišibaj **Tja med ljudi bova, deklica, šla ... Ljubezenska pisma med Kajuhom in Silvo**, v izvedbi Vanje Ive Kretič in Boštjana Odra. Foto Š. Poles

Kamišibajkarja Vanja Iva Kretič in Boštjan Oder sta po motivih iz knjige **Ljubimca** iz Vošnjakove ulice del pisem med zaljubljenca Silvo Ponikvar in Kajuhom

Predpremierno smo na stojnici Kajuhovega Šoštanja predstavljali čisto novo knjigo **Vidim. Vidi! Vidiš?** avtorjev Bojana Pavška in Ksenije Mikor. Foto Š. Poles

priredila v kamišibaj. Za omenjeno delo sta prejela mednarodno nagrado strokovne žirije in nagrado morigenos ter najvišjo stanovsko nagrado zlati kamišibaj 2023. Ilustracije je pripravila akademska slikarica Uršula Skornšek.

Priložnostni logotip Kajuhov Šoštanj je oblikoval Bojan Pavšek, ki je z grafikami iz knjige **Sto dejstev o Kajuhu** tudi grafično zasnoval stojnico, na kateri se je predstavil Šoštanj kot mesto v gosteh knjižnega sejma. Stojnico smo opremili tudi s stiliziranimi češnjevimi cvetovi (po Kajuhovem verzu **Samo en cvet, en češnjevi cvet ...**), ki so viseli s stropa. Kotiček našega knjižnega mozaika je predpremierno zapolnila mdr. tudi knjiga Bojana Pavška (zapis) in Ksenije Mikor (fotografija) z naslovom **Vidim. Vidi! Vidiš?**

Veliko zanimanja med mladimi je na naši stojnici požela nova pobavanka avtoric Katje in Kaje Kočevar, ki jo je izdala Občina Šoštanj. Foto Š. Poles

Lani je slovenski knjižni sejem obiskovalo 45.000 obiskovalcev. Letos so jih našli več kot 50.000. Na naši stojnici so se poleg ljubiteljev knjig iz vse Slovenije ustavljali tudi obiskovalci, ki so bili rojeni v Šoštanju ali Družmirju ali so nekdaj tu živeli. Obiskalo nas je veliko skupin otrok in mladostnikov, ki so z zanimanjem prisluhnili zgodbam o industrijskem razcvetu Šoštanja in tragični Kajuhovi zgodbi. Veliko pozornost so nam namenili tudi Kajuhovi ljubitelji iz Trsta.

Na dan slavnostne otvoritve 39. slovenskega knjižnega sejma nas je obiskala predsednica RS **dr. Nataša Pirc Musar**, ki jo je v županovem imenu sprejel **Drago Koren**, direktor občinske uprave Občine Šoštanj. Z obiskom so nas počastili številni slovenski funkcionarji: ministrica za kulturo **dr. Asta Vrečko**, minister za gospodarstvo, turizem in šport **Matjaž Han**, minister za vzgojo in izobraževanje **dr. Darjo Felda**, poslanka Evropskega parlamenta **Irena Joveva** in ministrica za digitalno preobrazbo **dr. Emilija Stojmenova Duh**. Vsem funkcionarjem smo podarili knjigo **Sto dejstev o Kajuhu**.

Obisk ministra za gospodarstvo, turizem in šport Matjaža Hana, ki ga je sprejel župan Občine Šoštanj Boris Goličnik. Foto Nik Erik Neubauer

Obisk predsednice RS dr. Nataše Pirc Musar, ki jo je v županovem imenu sprejel Drago Koren, direktor občinske uprave Občine Šoštanj. Foto Nik Erik Neubauer

Sprejem ministra za vzgojo in izobraževanje dr. Darja Felde in ministrice za digitalno preobrazbo dr. Emilije Stojmenove Duh. Obisk poslanke Evropskega parlamenta Irene Joveve.

Foto Nik Erik Neubauer

Najbolj pa smo se razveselili obiska iz Šoštanja: župana Borisa Goličnika in sodelavcev Občine Šoštanj. Obiskali so nas tudi kolegi iz Knjižnice Velenje, skupina učencev OŠ Karla Destovnika - Kajuha iz Šoštanja ter številni poustvarjalci Kajuhove zapuščine (pisatelji, ilustratorji, filmski ustvarjalci, interpretatorji ...).

Obisk župana Občine Šoštanj Borisa Goličnika in sodelavcev Občine Šoštanj. Foto arhiv Občine Šoštanj

Kajuhovci na stojnici Kajuhovega Šoštanja, mesta v gosteh

Foto Š. Poles

Neformalni obisk ministrice dr. Aste Vrečko, ki jo je sprejela Špela Poles. Foto arhiv Občine Šoštanj

Literatura do RISANKA

Do nedavnega sem jo pustila lepo zavito v folijo, kakor sem jo dobila v dar. Mojo prvo DO RISANKO avtorja Petra Groznika Peča. Vedela sem, da je v letošnjem letu pri Ustanovi knjižna fundacija, v Zbirki Čokolada s knjigo, pod uredniško taktirko Iva Stropnika izšlo nekaj novega in vedela sem, da tudi nekaj dobrega. Iva poznamo, Peča tudi ... torej mora biti skupni projekt nekaj posebnega, nekaj ne samo za mlečnozobce, ampak za vse, ki imamo radi knjige. Takšne, ki jih večkrat vzamemo s police.

Knjigi na pot je avtor na prvi straneh v trdo vezane ga A4 formata vodoravno postavljenega napisal: To knjigo objavljam v materinem jeziku in štiriindvajsetih prevodih v jezike vsega sveta z nekaj dodatnimi dobrimi nameni in enim samim sporočilom: Iskreno želim dodati svoj droben simbolni prispevek k širjenju ideje solidarnega strpnega sobivanja na Zemlji in spodbuditi čuteče zanimanje za vsakodnevne lepote okoli nas. Uvodnim besedam, ki so me prepričale, da je Peč, ki ga v Šaleški dolini poznamo kot večstransko talentiranega in razmišljajočega sobitja, kulturnika in ljubitelja okoliških voda in vrhov, v knjigo vložil veliko svojih misli, znanja in ljubezni. Velenjčan, ki ga v zadnjih letih vidimo v Knjižnici sicer dokaj pogosto, tudi objavlja, oblikuje, ilustrira, a tega po skromni maniri ne obeša na veliki ali pa vsaj šaleški zvon. Uvodnim

besedam avtorja je sledila še bolj podrobna »razlaga« ali morebiti napotek, čeprav ga DO RISANKA v svoji izvirnosti pravzaprav ne potrebuje. Samo prelistati in dorisati jo je treba. A je avtorjevo razmišljanje o vsebini vendarle potrebno. Ne razkriva samo zakaj in na kakšen način je DO RISANKA nastala, pojasnjuje tudi odgovornost do knjige in vsebine, ki je zaradi na videz skromne osnove ponuja bralcu lastni ustvarjalni razpon. Vsebina je od bralca do bralca različna od dorisovalca do dorisovalca bolj pisana. Zgodbe

Foto osebni arhiv

MILOJKA B. KOMPREJ

dobivajo tisoče različnih vsebin in podob, hkrati pa nas povezujejo v eno. V radosti sobivanja in pojmovanja raznolikosti in hkrati enosti. Avtor na koncu zapisa poudari: Opazujte, sprašujte, razmišljajte in ustvarjajte s spoštovanjem in hvaležnostjo do vsakega trenutka življenja na najlepšem planetu v do sedaj raziskanem vesolju.

In to je vse in zato je knjiga Petra Groznika Peča knjiga, ki ne sodi na knjižno polico. Ne. Sodi v naš vsakdanjik, v katerem imamo možnost, da si ga narišemo in napišemo sami.

Foto osebni arhiv

Lesk v očeh toplota v dlaneh neprisiljen nasmeh

Je ženska lahko ničvredna, neopazna, breme družbe, zlorabljen, poteptana, že ob rojstvu zatrta, je morda oboževana, boginja, vplivnica, neodvisna, gospodinja, borka ...? Ali pa je ženska »le« ŽENSKA!

Možni so vsi odgovori, vse pa je odvisno, v kateri družbi ženska živi. Tudi v našem okolju, ki naj bi bilo svobodno, ženske doživljajo vse prej naštet, pa ne bi smele. Stare pošvedrane čevlje in motiko so zamenjali mobiteli na visokih petkah, na njihah pa se vse bolj nabira prah. Seveda obstajajo svetle izjeme, ki kljub uspehom na poslovnih področjih ostajajo skromne, dostopne, srčne, odlične sogovornice z modrostjo, predanostjo življenju.

V petek, 24. 11. 2023, sem imel čast, da sem na Društvu upokojencev Velenje gostil ravno takšno gostjo – Milojko B. Komprej, magistro znanosti, književnico, kulturno delavko, moderatorico, dopisnico, redaktorico, urednico, porotnico, ambasadorico, žensko. To zadnje pa je bila prav rdeča nit kulturno-literarno-glasbene prireditve. Ženska je tudi mati, babica, žena, nekoč tudi prababica ali pa še kakšen pra vmes. Z gostjo sva se pogovarjala o njeni družini; o starših, ki

sta prehitro odšla med Angele, o otrocih, vnukih. Njen pomirjujoč, umirjen glas pa je črke, povezane v besede, predajal čustvene slike njenih zapisov. Vpijali smo žalost, izgube, dvome, veselje, ponos, srečo, pač vse, kar je tudi v njenem življenju. Tudi reka Paka je bila deležna pesnitve sprave in velike ljubezni. Dogodek je

STOJAN KNEZ

lepo popestril ustvarjalec in poustvarjalec Nace Serdinšek s kitaro. Na koncu še pogostitev DU Velenje, ki mu gre tudi zahvala za podporo podobnim dogodkom, ki se bodo odvijali najmanj enkrat na mesec.

Foto Stojan Knez

Foto Stojan Knez

Literarne pustolovščine Ivana Sivca razkrite v Šoštanju

Sonja Bercko, Inštitut Integra in Vila Mayer so gostili enega od prvakov slovenske knjižne produkcije

8. novembra je na povabilo **Sonje Bercko**, direktorice Inštituta Integra, obiskal Šoštanjčanin in druge goste v Vili Mayer v Šoštanju najustvarjalnejši slovenski pisatelj **Ivan Sivec** iz Mengša. Ob glasbeni gostji akademsko izobražene harfistke, domačinke Naje Mohorič je dogajanje napovedala in predstavila dragega gosta Berckova osebno ter ob tem izpostavila preplet glasbenih uspešnic ter nekaj osrednjih karakteristik Sivčevih del. Dejala je, da pisatelj in publicist v intervjujih pooseblja klenega, v samobitnost naroda vtkanega in človeka domoljubnih nazorov. Povedano po Sivcu zveni takole: »Osebnost globoko čutim, da je naša dediščina in veličina prednikov, ki so jo krasili, potrebna ohranitve. Vse tisto, kar smo z materinim mlekom pili sami in kar zdaj pijejo naši vnuki. Tako zelo malo nas je vedno bilo, a ta klen in pokončen narod je vedno obstal. Imamo veličastno zgodovino, o kateri je pisal že Valvasor v svoj Slavi Vojvodine Kranjske, pisatelj Ivan Sivec pa je eden tistih, ki ta kodni genski zapis nosi globoko v sebi. V svojem osebnem pečatu, s katerim navdihuje vse nas. In zato je bil povabljen v goste. Da govorimo o nas, o našem jeziku, ki

je tako zelo poseben, pravzaprav kodirni jezik. Ker se danes vse tako hitro in utekočinjeno spreminja v vrednote globalizma, materializma in narcizma, čutim kot del svojega poslanstva na tem lepem, zelenem koščku planeta. Da s tem pomagam krepiti in ohranjati našo narodovo bit. Sponosom.« Najbrž pa to še ni edini razlog, da je dragi pisatelj ponovno obiskal Šoštanj in tudi njemu prijazno okolje malce poduhovljene vile Mayer, kot se je izrazil že ob nekih prejšnjih priložnostih. Srčno upam, da še pride, kot nam ljubi prijatelj le gost, pa je še povedala uvodničarka, ki na različne načine s svojo karizmatično vlogo med ljudmi ustvarja prijetno, prijazno in za ljudi povezujočo klimo. **Vse življenje pišem, to je moje delo in poslanstvo** Sivec o sebi: »Vse življenje pišem. To je moje delo. Kot novinar sem veliko hodil po terenu, kjer sem dobil precej idej. Srečal sem veliko pomembnih oseb pa tudi takih, ki so bili sicer manj razpoznavni, s skritimi usodami, a zato nič manj zanimivi. Novinarski poklic mi je omogočal dostop do arhivov, knjižnic, etnografskih oddelkov, domišljija pa mi je pomagala, da sem znal iz pridobljenih podatkov napisati zgodbo. Sem Slovenec in črpal iz slovenskih korenin. Kot človek in pisatelj verjamem, da je vsak dan posebej treba nahraniti otroka v sebi. Pri brani literaturi in izbiri knjig pa vselej iskati zlato klasje med plevelom.« Ponovno srečanje z glasbenimi prelivi iz strun umetnice do željnih čutil obiskovalcev tega čarobnega večera ter z novinarjem, publicistom in enim od velikih ljudskih tribunov je bilo nabitost z adrenalinom tihega pričakovanja. Ko je Cvetje v jeseni ustvarilo vzdušje tistega časa, ki jih je v mnogih zgodbah z dežele Kranjske in Gorenjske ustvaril pisatelj Sivec, je bil stik med njim in občinstvom popoln. Skozi moderatorski pristop je predstavil le serije svojih znamenitih del in novosti, pisatelj pa je dal vedeti, da je še poln idej in ustvarjalnega naboja. Bralcem v naši deželi in tujini je ustvaril in predstavil neverjetno število književnih del različnih žanrov in raziskovalnih podvigov v kar 180 knjižnih delih. Nepredstavljivo veliko delo. Prikljubljen je pri številnih bralcih različnih žanrov in zahtevnosti, kar potrjuje tudi avtorjeva navedba, da je bilo prodanih že veliko več kot 350 tisoč njegovih knjig, množica tudi že v elektronski obliki.

JOŽE MIKLAVC

Repertoar njegovih del vključuje v svoje sisteme izposoje tudi veliko število slovenskih knjižnic. Sivčeva dela se uvrščajo med najbolj brana (izposojana v knjižnicah), še zlasti to velja za pustolovske zgodbe, raziskovanja in potovanja, ko bralcem približa drugačen svet, navade ljudi ter kulturo, zelo rad pa se pri iskanju novega približa mejam težko dosegljivega.

Družinski človek, a poln svetovljanstva, stalno v pogonu in iskanju novega v starem

Kot pravi sam, je prvi vrsti družinski človek, partner in oče, saj je na prvem mestu vse, kar predstavlja v tej družbi temeljne vrednote. Pisateljstvo pa? Ivan Sivec je človek izjemno širokih znanj, cele palete strokovnosti ter interesov, ki jih je skozi svojo študijsko in delovno kariero nizzal od radijskega novinarja Radia Slovenija do sodelovanja v televizijski produkciji, kot publicist na domači in tuji sceni. A je velik poznavalec glasbe, muzikolog, etnolog in ne nazadnje zgodovinar. Je tudi izjemen tekstopisec za glasbeno področje in poet. Veliko njegovih del je doživelo preoblikovanje v dramska dela. Veliko njegovih del je prevedenih v tuje jezike. Član ugledne družine slovenskih pisateljev je že več kot 35 let. Da je pisatelj izjemno prebrisan človek, izkušen kot skoraj svetovni popotnik, ki zna sebi in ožjim segmentom družbe v prid izkoristiti svoja znanja, tuje jezike ter korajžo, smisel za humor in pustolovstvo uporabiti za vedno nove in nove cilje ter projekte, ki se navezujejo eden na drugega. Prav večplastne izkušnje iz nekdanjega službovanja v javni sferi, občutek za ljudi, iskristnost izražanja mu odpirajo vrata do novih spoznanj in zemeljskih dimenzij.

Dvakrat na Aljasko živ in poln novega ustvarjalnega zagona nazaj

Vstop do stvarnosti, ki je tako nepredvidljiva, kot kar dvakrat rajžanje na še vedno skrivnostno in negostoljubno Aljasko, kjer človek začne vse od začetka, da se prebije spet do že znanega konca sem, tu in zdaj. To je bilo slišati, dojeti in že kaj prebrati iz njegovih del, ki so vedno zelo povezana z zgodovinskimi dogodki, osebnostmi ter

plodovi raziskav in raziskanega. »Sem Slovenec in črpal iz slovenskih korenin. Kot človek in pisatelj verjamem, da je vsak dan posebej treba nahraniti otroka v sebi. Pri brani literaturi in izbiri knjig pa vselej iskati zlato klasje med plevelom,« je dejal med predstavitvami dogodkov in likov ljudi, ki jih opisuje tudi v povezavi z našimi kraji in slavnimi, prav posebnimi Slovenci (Prešeren, Avsenik, Tavčar, Kajuh idr.). Že zato je bilo soočenje z njim Vili Mayer v Šoštanju zares nekaj posebnega, nekaj dotakljivega in izziv za nova srečanja in branja. Višji strokovni sodelavki Špeli Poles je celo namignil, da je prav v tem ambientu opazil nekaj namigov, kje pa bi bilo še kaj za raziskati in nadaljevati tja proti številki 200 izdanih knjižnih publikacij.

Pisatelj Ivan Sivec je za ustvarjalno delo na literarnem področju prejel tudi zlato Kersnikovo plaketo, roman Jutro ob kresu je dobil priznanje Ministrstva za obrambo, knjiga Prekletstvo zlata je bila nominirana za desetnico 2008, za novinarsko delo je prejel Terseglavovo priznanje za demokratizacijo glasil, občina Mengeš mu je podelila zlato priznanje za literarno ustvarjanje, za pisanje besedil je prejel Souvanovo nagrado za

življenjsko delo, imenovan je bil za glasbenega kralja, celovečerni film Pozabljeni zaklad, posnet po njegovi literarni predlogi, je prejel zlato rolo. Leta 2019 je prejel iz rok predsednika

Republike Slovenije Boruta Pahorja visoko državno odlikovanje: red za zasluge za slovenski narod za 'izjemno obsežen, raznolik in odmeven avtorski opus, ki neguje narodno zavest'.

Pisatelj Ivan Sivec in direktorica Inštituta Integra Sonja Bercko Eisenreich

Foto Jože Miklavc

Društvo Zabava vabi na nepozabno predbožično rajžanje, ki bo v soboto, 2. 12. 2023, ob 20.00 v dvorani REKS v Ravnah pri Šoštanju.

V goste prihajata dva izvrstna glasbenika – Vesna Pizarović in Miran Rudan, vse skupaj pa bo v praznično zgodbo povezala Aktualova galama. Vstopnice za dogodek so na voljo na vseh Eventimovih prodajnih mestih. V Ravnah pri Šoštanju so znani kot dobri organizatorji, ki vedno v goste povabijo odlične glasbenike, z dogodki pa imajo tudi vedno kaj pokazati, zato so znani tudi izven svojega domačega kraja.

Vesna PISAROVIC

Čeprav je dandanes predvsem džezistka, trenutno doživlja nov val priljubljenosti ter osvaja tudi mlajše občinstvo. Da znaš, Jutro donosi kraj, Za tebe stvorena, Dolje na koljena in Da sutra umrem so le nekateri najbolj prepoznavni hiti »hrvaške Laure Pausini«, ki se je ob vseh ključnih festivalih že dvakrat predstavila tudi na Evrosongu (Hrvaško je zastopala kot pevka, rojstno Bosno kot avtorica), v zadnjem času pa se je uveljavila tudi kot pevka jazza.

Abonmajski koncert Mladinskega pihalnega orkestra GŠ Šoštanj s solistkama Laro Krneža in Petro Turk Rupret

Dirigent Miran Šumečnik

Sreda, 20. december 2023, ob 19.00, Kulturni dom Šoštanj

Vabljeni tudi neabonenti!

Predstavitve aktualnih knjig iz novejšega avtorjevega opusa

Foto Jože Miklavc

Ivan Sivec, pisatelj v klobuku

Foto Jože Miklavc

Prelomi

Gramofon

Vstopil sem v prazno stanovanje:

stvari so bile na svojem mestu,
a tišina je tulila očetovo smrt.

Brskal sem po knjigah in ploščah ...
in se odpravil skozi noč na neznan naslov:

»Iglja je nova, gramofon rabljen.«

»I need a shot of love«
je zazvenela mladost in za hip sem bil vsečasen:

ulica je ozelenela od tekačic in zmagovitih kolesarjev,
zrak je bil nasičen z erotičnimi cvetovi,
asfalt je plesal v pomladnih valovih
in požiral sem mesto.

Zatemnitev ...

lucerne, ki se zibljejo v vetru
in v dalji temne gore
– pogled gre skozi –

v nevidno sonce spomina,
skozi atome v oster občutek,
da je šlo, odteklelo, minilo ...

zato obračam ploščo,
ker na drugi strani je mogoče tista pesem,
ta pozabljeni odgovor,

tista ljubezen.

Morje

Dotaknem se gladine v turkizni svili,
saj ona je gola Kalipso, ki me prosi,
naj ostanem, da me potunka v alge,
kjer kot trizob v spužvo zasejem kristale soli.

Ono me hoče globinsko – sinje uživanje
brez smisla in namena,
čista bibavica hrepenenja,
čista tinta orjaške sipe,
tako kosmata in tiha v valovanju vode,
tako predana soncu,
ko hlapijo kaplje
na koži zagoreli od strasti.

Zaplavam v morje
in oblije me Babilon
– ta zibelka svetih dežel –
ta uspavanka sveta.

Ko zaspim v nočni bonaci,
okoli mene žarijo avenije planktona
kot sanje Velikega Jabolka.

ANDRAŽ POLIČ

Vloga

Vložil sem prošnjo pred vrati postave:
rad bi se zaljubil v svet.

Vloga je Volga, ki teče skozi vojno krajno.

Video jockey vrti popevke živilske industrije –
sarkazem je kazen revolucije.

Mogoče je moj jezik zastarel, a še zmeraj okušam domače jedi.

Korporacija mi je zaračunala kavo v imenu bio nafte.

Stojim pred vrati kot Kafka pred očetom, a molk očeta je bil živ.

Tolaži me sprehod skozi mestno pokopališče:
bršljan je zimzelen in tišina pomirja.

Vsak dan sem hvaležen, da ne spim v ruševinah.

Moja vloga ima čiste roke.

Obisk

Obisk je pričakovanje:
bo prišla skozi vrata ali skozi zid.

Obisk je fatamorgana oaze, ko se zbudiš v puščavi.
Kričiš, a slišijo te sateliti.

Tuliš: da je vojna za ubiti!
Za vola ubiti, se dereš kot jesihar, a slišijo te le puščave.

Ko si doma, oblečeš haljo za goste.
Na obisk je prišla orhideja, ljubeznivo strupena.

Piškoti so iskanje izgubljenega časa in kava je babica.

Obisk je tridnevno umivanje krožnikov.
V času miru je miza okrogla in polna dobrot.

Povsem drugačno je čakanje v bolnici: da le pride kdorkoli.
Četudi Nihče in ti prinese pomaranče.

Da te drži za roko, ko toneš v spanec.

Da je zraven, ko te ni več.

Pesem nad prepadom

Mesto je satovje samot –
električni impulzi zbujajo srce.

Kava, kripto zlato, tobak in vino ...
ženske imajo dneve in moški ne vejo »komu zvoní«.

Metro je podzemna ura anatomije:
tunel skozi glave nevronske postaj.

Milijon ljudi.

Lahko skupaj misliš orgazem in avokado?
Je svoboda na ulici ali na papirju?

Mesto je nafta in elektrika.
Velemesto je velelnik želja.

Hodim peš, ker sem človek brez avta.

Hočem delovat in pisat humano.

Včasih se zaprem v sobo
in padam, dolgo padam.

Elipse

Spet se vrneš: po usodni krožnici –
eliptično ukrivljeni skozi čas.

Na istem kraju se srečaš –
podvojen na minuli obraz.

Verjetno molčiš, ker je besede zaklenil spomin
in le strmiš v nove podobe
ter iščeš razpoke,
kjer bi našel znane oči ali glas.

In vleče te v neznano smer:

kot da razkrilo se bo tisto skrito,
ki si mu na sledi,
a je onstran nas.

Mamini stoli

Star je ta stol v obliki soda –
secesijski bohem na treh nogah.

Predam ga v nasledstvo absurda:
na njem se berejo pesniki in Ionesco.

Dantejev stol je za poeta prijatelja:
mogoče bo šel skozi Komedijo sede.

Spomini so vezene sanje –
skozi špranje dežuje svetloba
in me liže z mokrimi jeziki psov.

Angleški stol je zlomljen kot »fin de siecle«
in pesem pravi, da ne bo več nikdar nov.

Listopad počasi pada v noč,
kot listje na potok,
v katerem umijeva svojo žalost.

Predali

Nekateri predali so vrnitev v otroštvo:
vabijo te dojke pravljič.

Nekje so biseri iz praspomina, drugje je stara proteza.

Nekateri predali so prašni
in trajajo zataknjeni v omare
kot skrite pajčevine pozabe ...
spet drugi so prazni kot akvarij brez rib.

V enem predalu so navade, ki jih že dolgo odlagam v kot.

V drugem predalu, tistem zadnjem, bom odšel na pot.

Foto osebni arhiv

Mala mišja vas

Mala mišja vas je nova pravljica pobarvanka avtoric **Katje in Kaje Kočever**, katere predstavitev je bila v Kulturnem domu Šoštanj v torek, 21. novembra. Ker smo nekaj o projektu že predstavili v 10. številki Lista, tokrat na kratko o simpatičnem dogodku, namenjenemu knjigi, ki je povabil med platnice ne samo mlade bralce, ampak vse, ki so prisluhnili pogovoru in programu.

Pisateljica Katja Kočever je kot rečeno svojemu ustvarjalnemu opusu (med pravljicami je tudi knjiga odlične poezije) dodala še eno poučno knjigo, ki govori o davkih. Zakaj so potrebni in kaj lahko družba ustvari iz davkov. »Bolj kot da govorimo o davkih, lahko govorimo o solidarnosti,« je na predstavitvi dodal svoje mnenje **Blaž Prápotnik**, tudi sam uveljavljeni literat in med drugim urednik. Kot oblikovalec je sodeloval že pri nekaterih Katjinih projektih in prispeval, da tudi tehnično »vse štima«.

In resnično je knjiga, ki jo je z risbami obogatila Kaja Kočever, vsebinsko bolj naravnana na življenje v neki skupnosti, kjer veljajo medsebojna pomoč in spoštovanje kot pa zgolj na ustvarjanje skupnega imetja. Kar je pravzaprav še bolje, saj s tem osnovno sporočilo o pomembnosti odvajanja presežka za skupno dobro doda še prijaznost in skrb za drugega. Lepa dopolnitev k vsebini so tudi barve, na katere prisega ilustratorka Kaja, ki je na predstavitvi povedala, da je njena najljubša še vedno rožnata.

Predstavitve so čudovito dopolnili mlade recitatorke iz Osnove šole Šoštanj in Matjaž Jelen, ki je uvo doma zapel pesem Pravljica o mavričnih ljudeh.

Bodimo torej pisani, sočutni in prijazni. Ter ustvarjalni in solidarni ter imejmo se lepo. Takšno sporočilo je bilo preneseno tudi v dvorano, ki je z glasnim aplavzom pospremila tudi Katjinih 30 let samostojne podjetniške poti, ki jo preživlja med številkami. Glasen aplavz si je prislužil tudi šoštanjski župan **Boris Goličnik**, saj je Občina Šoštanj odkupila večino knjig za svoje potrebe oziroma potrebe obdarovanja. Predstavitve je vodila **Milojka**

MILOJKA B. KOMPREJ

B. Komprej, ki je pritrdila županovim besedam, da je na Sejmu knjige, ki je ravno v tem času potekal na GZ v Ljubljani, Občina Šoštanj zastopana kot občina v gosteh in seveda z velikim opusom domačih literarnih ustvarjalcev, med njimi tudi njenim ter Katje in Kaje Kočever.

Foto osebni arhiv

Foto osebni arhiv

Kulturnica

Srečanje starejših krajanov Gaberk

V petek, 24. novembra, je Krajevni odbor Rdečega križa Gaberke v dvorani PGD Gaberke organiziral srečanje starejših krajanov starih nad 70 let. Prireditve se je udeležilo 50 krajanov. Program se je pričel z živahno plesno in pevsko točko otrok in vzgojiteljic iz vrtca Mojca Gaberke. Otroški nastop je privabil radosten nasmeh na prisotne v dvorani.

Sledil je govor predsednika KO RK Gaberke **Karla Judeža**, v katerem je predstavil delovanje krajevnega odbora v letošnjem letu. Predsednik je najprej pozdravil vse prisotne, nato pa jih povabil k minuti molka v spomin na šest v tem letu preminulih članov RK. Člani RK Gaberke so se v tem letu udeležili predavanja o oživiljanju, ki ga je organizirala KS Gaberke. Na domu so obiskali starejše krajanje, ki se zaradi starosti ali bolezni ne morejo udeležiti srečanja v dvorani gasilskega doma. Po svojih močeh so člani pomagali tudi pri odpravljanju posledic avgustovskih poplav. Na koncu se je predsednik zahvalil za pomoč in podporo Občini Šoštanj, KS in PGD Gaberke ter krajanom za pomoč pri delovanju odbora. Sledil je pozdrav in nagovor predsednika Območnega združenja Rdečega križa Velenje **Jožeta Kožarja**, ki ugotavlja, da je za nami še eno težko leto. Slovenijo zadnja štiri leta precej pustošijo vremenske nepravilnosti, požari ter epidemija koronavirusa. V avgustovskih poplavah je bilo na območju RK Velenje oškodovanih okoli 300 ljudi. Pomoči so zbrali dovolj, da so je lahko še del poslali v Črno na Koroškem. Sledili so še pozdravi predstavnika upokojencev **Janka Zelcerja**, predsednika PGD Gaberke **Bogdana Lampreta** in predstavnika Kulturnice Gaberke **Aleksandra Grudnika**.

V nadaljevanju je kulturniška sekcija Kulturnice Gaberke na odru zaigrala skeč s humoristično in hkrati satirično vsebino. Osrednja tema so namreč težave pacientov, ki zelo težko pridejo preko napotnice na pregled k specialistu, kljub temu da dejansko ta nima nekega dela. Besedilo je napisal **Branko Špital**. Poleg njega so v skeču nastopili še **Alenka Napotnik** kot medicinska sestra in **Mirko Verhovnik** kot pacient. Odlično zaigran skeč je dodobra nasmejgal publiko.

A. GRUDNIK

Srečanja se je udeležil tudi župan Občine Šoštanj **Boris Goličnik**, ki se je zahvalil za povabilo in vse skupaj lepo pozdravil. Pohvalil je zavzetost RK in vodstva KO RK Gaberke, da po svojih močeh lahko prostovoljno pomagajo pomoči potrebnim. Je pa povabil vse prisotne na letno prireditev Županov sprejem z upokojenci in upokojenkami občine Šoštanj, ki bo organiziran v začetku septembra. Predstavil in povabil je na praznično dogajanje v Šoštanju in na dvorcu Gutenbergel v Ravnah, kjer

se te dni odvija zanimiva praznična razstava. Na koncu je vsem zaželel veliko zdravja in vesele praznične dni. To letno srečanje je tudi priložnost, da se starejši krajanje, ki se zaradi različnih težav bolj poredko vidijo, lahko podružijo in si izmenjajo besede o vsakodnevnih in nekdanih prilikah in neprilikah, ki so jih doživeli. Po okrepčilu je sledil še družaben del srečanja.

Foto A. Grudnik

Foto A. Grudnik

Foto A. Grudnik

Galerija

Levček Kranio

V Mestni galeriji Šoštanj si lahko še do 2. decembra ogledate svojevrstno razstavo, ki vas bo v tem predprazničnem času gotovo nagovorila. Postavilo jo je društvo Kranio Levčki, katere ustanoviteljice so **Karmen Ledinek, Marija Šlutej in Špela Miklavc**.

Društvo je bilo ustanovljeno z namenom nujenja podpore in potrebnih informacij družinam, ki so se soočile z boleznijo kraniosinostoze.

Rdeča nit razstave je terapevtska pravljica Levček, ki sta jo soustvarili **Deni Kragelj** v tekstovnem delu, ilustrirala pa **Valentina Cehner**. Skupaj s Karmen Ledinek in drugimi članicami društva sta jo predstavili na otvoritvi razstave, ki je bila v soboto, 18. novembra, ob 18.00. Na njej so obiskovalci izkazali veliko zanimanje za zgodbe družin, ki doživljajo to preizkušnjo. Projekt je podprl Zavod za kulturo Šoštanj, ki že leta v času pred prazniki v lokalno skupnost vnese nekaj drugačnega. Po besedah v. d. direktorice **Milojke B. Komprej** so prostori v galeriji namenjeni različnim programom, ilustracije Valentine Cehner pa čudovito dopolnjujejo socialno noto projekta. Podporo društvu je obljubil in izkazal tudi šoštanjski župan **Boris Golčnik**. Vsem staršem je zaželel čim manj bolečo izkušnjo, otrokom pa dobrega okrevanja. »Kot družba moramo ostati socialni in sočutni.«

Še nekaj o bolezni, za katero marsikdo k sreči ne ve, da obstaja. Kraniosinostoze so redke prirojene bolezni lobanje, ki nastanejo ob prezgodnji zakostenitvi enega ali več lobanjskih šivov. Ker možgani ne morejo prosto rasti, pride do deformacij lobanje, ki lahko dolgoročno povzročijo notranjo lobanjsko hipertenzijo in s tem kognitivni zaostanek otroka. Zdravljenje otrok je izključno kirurško in k sreči precej uspešno. A kot rečeno, starši se v otrokovem najnežnejšem obdobju spopadajo s skrbjo in žalostjo, saj je nemočno otroško bitjece podvrženo kirurškemu posegom, terapijam, bivanju v bolnici in še kaj, kar zagotovo predstavlja travmatično izkušnjo za vse vpletene.

Vsem malim borcem, Kranio Levčkom, kot jim ljubkovalno pravimo, in njihovim staršem želimo popolnega okrevanja, veselega starševstva in sproščenega in zdravega otroštva tudi mi.

P. S. V aprilski številki je tudi intervju z mamico Karmen, v katerem dobite vpogled v življenje družine, ki se spopada s to težavo, medtem pa že lahko rečemo, da gre Žanu vidno bolje. Hkrati lahko finančno podprete to organizacijo, o kateri se glas zadnje čase vendarle širi, in moramo reči, da je to tudi velika zasluga treh pogumnih mam.

Foto Dušan Dobnik

Foto Dušan Dobnik

Foto Dušan Dobnik

Foto Dušan Dobnik

MILOJKA B. KOMPREJ

LIST

Šaleška planinska pot v 50. leto z razstavo in s stenskim koledarjem

V razstaviščnem prostoru Vile Bianca v Velenju so zvesti planinci PD Velenje ter nekateri drugi iz PD Šaleške doline pred kratkim odprli razstavo **Šaleška planinska pot (ŠPP)** bo praznovala 50 let 2023.

Razstava je delo skupine planincev in planink, ki so skozi desetletja že več kot 49 let ustvarjali foto-zgodovino te tako »naše« zgodbe o pohodih, srečanjih in mejnikih delovanja planinskega društva, enega nedvomno najaktivnejših planinskih organizacij v Sloveniji. Po zaslugi skupine nekaterih planink in planincev, ki je bila izbrana prav za ta projekt, so izbrali 42 posnetkov, ki na povečanih formatih vodijo skozi čas, po poteh in skozi kraje obrobja Šaleške doline. Od izhodiščne točke mimo še 20 slikovitih povezovalnih ciljev. **Franci Maršnjak**, eden najzaslužnejših planincev-fotograf, ki deluje pri PD Velenje, tudi najprizadenejši prostovoljec tega projekta, je ob izboru fotografij in v sodelovanju z **Markom Pogačnikom**, **Janjo Jelenko** ter **Silvo Zupanc** ob postavitvi razstave zapisal nekaj ključnih podatkov. Na povabilo avtorjem fotografskega gradiva, da obudimo nastanek te, zdaj že zgodovinsko pomembne »foto-zgodbe« pol stoletja Šaleške planinske poti, je bil

odziv pričakovano zelo dober. Maršnjak je zapisal: »31. marca 1973 je Upravni odbor PD Velenje, ki mu je takrat predsedoval **Peter Ficko**, ustanovil odbor za Šaleško planinsko pot. V kratkem zapisu najdemo imena: **Danica Ževart, Anica Podlesnik, Lenka Zabovnik, Stane Jamnikar, Andrej Kuzman** in **Peter Ficko**. Imeli so nalogo določiti traso poti, jo markirati skupaj z učenci RŠC in izdelati opis poti. 10. oktobra 1974 je Planinsko društvo Velenje ob svoji 25-letnici odprlo Šaleško planinsko pot. Bila je že osemnajsta planinska transverzala v Sloveniji, poteka pa po hribovitem obrobju Šaleške doline in sklence venec zelo lepih etap, ki so dosegljive tudi manj usposobljenim pohodnikom. Na trasi je 21 kontrolnih točk na domačijah, pri gostiščih, na planinskih postojankah, povsod zunaj zgradb, ki so vedno dostopne. Zadnja, 21. kontrolna točka je na Velenjskem gradu. Pot je označena s Knafelčovo markacijo, črko Š

ter s kovinskimi in z lesenimi smernimi tablam. Veliko informacij o krajih in njihovi zgodovini nam ponuja vodnik Šaleška planinska pot, ki ga je napisala gospa **Danica Ževart** leta 1975.« O nekaj nad 100 km dolgi poti, seštevek vseh etap, so spregovorili poleg predsednice PDV **Alenke Es** še Maršnjak, nekdanji predsednik PDV 92-letni **Jože Melanšek** (tudi ustanovitelj Naravovarstvene zveze »Za Smrekovec gre«) ter **Silva Kuzman**. Fotografije so prispevali v izbor: Marjan Skaza, Albin Bovha, Silva Zupanc, Klavdija Šeruga, Urška Verdev, Silva Kuzman, Ema Mirkac, Franci Maršnjak in družina Meža. Iz razstavljenih fotografij bo nastal tudi koledar z oznako 50 let ŠPP.

Spomladi naslednjega leta bo minilo polnih 50 let, odkar je možno prehoditi posamezne etape ali celotno pot.

JOŽE MIKLAVC

Foto Jože Miklavc

Foto Jože Miklavc

Iz zgodovine

Vrnimo Kajuhu njegovo spodnjo pentljo!

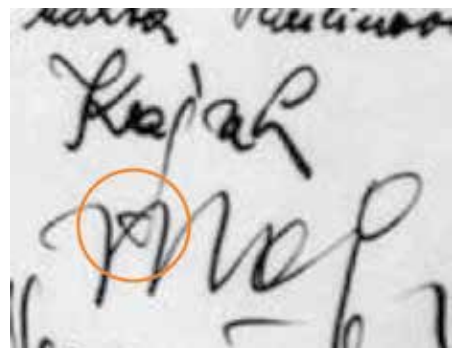
Kajuhov podpis med avtorsko likovno/oblikovalsko in(ter)vincijo in veristično zgodovinsko resničnostjo

»Opala!« **trenutek**

Takole je bilo: Žena Špela je (konec leta 2022) zaključevala besedilo za knjižico Sto dejstev o Kajuhu. Treba je bilo preveriti tisoč in en podatek, ki ga je povzela v besedilo, ter zbrati množico dokumentov in fotografij, da so se lahko spremenili v ilustracije. Urednik zbirke Kajuh 100, serije knjig o Kajuhu, Vlado Vrbič je v pomoč poslal elektronsko obliko knjige »Kajuh: Podobe«, tik preden je šla v tisk. Na drobnem ekranu mobitela sem pregledoval gradivo v njej, ko je nekako sama izstopila ena, meni dotlej neznana fotografija: seznam podpisov partizanskih kulturnikov na prvem kongresu slovenskih kulturnih delavcev v Semiču; med njimi je Kajuhov podpis, AMPAK pod njim, že v spodnjem, naslednjem podpisu se je nekaj motovillilo, neka »padalska« ččka, nekaj, česar po vseh pravilih tam nikakor ne bi smelo biti – saj vendar dobro VEMO, kako izgleda Kajuhov podpis – ampak tule je nekaj VEČ, nekaj PREveč in ODveč: dodatna, doslej prezrta spodnja pentlja na črki j v Kajuhovem podpisu!

To ni bilo načrtno raziskovanje, iskanje dlake v jajcu: bil je tisti trenutek, ko nekaj u-vidiš, ko naredi »klik« in si lahko samo priznaš: »Opala! Tole smo si pa doslej malo drugače predstavljali ...«

Kajuhov podpis, že dopolnjen s spodnjo pentljo, je bil objavljen v knjigi Sto dejstev o Kajuhu in na razstavah, ki so jo spremljale: na Trgu svobode v Šoštanju, v Knjižnici Velenje, v predverju Državnega zbora RS v Ljubljani, na letošnjem 39. Slovenskem knjižnem sejmu v Ljubljani (kjer je bil Šoštanj mesto v gosteh in pesnik Kajuh osrednja osebnost knjižnega sejma).

Prezrta spodnja pentlja na Kajuhovem podpisu

Kako je Kajuhov podpis postal logotip

Kajuh je torej na osvobojenem ozemlju, v Semiču, 4. januarja 1944, s svojim podpisom na seznamu potrdil udeležbo na kulturnem kongresu (identifikacija/avtentifikacija = potrditev istovetnosti), podpisal se

je takoj za plesalko in kolegico v kulturniški skupini XIV. divizije Marto Pavlin - Brino. Zadnji se je podpisal slikar Božidar Jakac, ki je na tem kongresu izdelal znameniti Kajuhov portret.

Ta Kajuhov podpis je (vsaj) leta 1994 (v spominski monografiji Kajuh: Pesnik vseh letnih časov, ob 50-letnici Kajuhove smrti) postal ključni del grafične podobe, takorekoč nosilec »blagovne znamke Kajuh«: optično prebran (poskeniran) podpis je bil digitaliziran, spremenjen v krivulje, v ploskovito grafiko. Podpis je iz zgodovinskega dokumenta postal logotip (podoba, prepoznavna sama po sebi že z likovnega stališča, ne kot zgolj – besedilo). Podpis je iz utilitarno-funkcionalne sfere – potrditve pris(o)tnosti – prešel v nekaj drugega, dobil je drugačno nalogo: prevladala je njegova likovna funkcija. Pri tej spremembi podpisa iz fotografije v krivuljo se je – očitno – zgodilo, da je izpadla pentlja pri črki »j«. Najbrž ni šlo za kakšno dirigirano obliko likovne cenzure, morda mala šlamparija, morda samovoljna avtorska odločitev – likovna »licentia poetica« oblikovalca.

Takšen podpis = logotip je všečen, dopadljiv, kar romantičen: poteza pri črki j se navzdol stanjša v ozek, tanek repek in se potem razgubi, izgine na belini papirja – kot bi pesnik umetnik nekaj skrivnostno nakazal, a ne dokončal; poteza pušča odprte možnosti, kot tropičje na koncu stavka.

Takšen podpis = logotip je tudi grafično nadvse priročen in uporaben, je lepo kompakten in deluje stabilno, uokvirili bi ga lahko v pravokotnik s čistim razmerjem dolžina : višina = 2 : 1. Je čitljiv, pa s svojo dekorativno, okrašeno pisavo vseeno prepoznaven, individualiziran. Lahko ga enakovredno pridružimo drugim od daleč prepoznavnim ikoničnim podpisom Cankarja, Prešerna, Tita ...

Ta(k) Kajuhov podpis = logotip smo srečevali 30 let, apliciranega na različnih publikacijah, predmetih, plakatih, povezanih s Kajuhom. Postal je vseprisotna (omniprezentna) ikonična (kulturna?) likovna podoba, reprezentančna in emblematična, takorekoč »visual display«, da ne rečem propagandni element. Z dolgotrajno rabo se je oblika podpisa neodstranljivo vtisnila v spomin, se zlila z mentalno podobo Kajuha. Oblika podpisa sem tudi sam imel »zdravo za gotovo« za nesporno avtentično, in podpis kot tak – brez kakšnega preverjanja – tudi uporabil na kamnitem podstavku Kajuhovega kipa v Kajuhovem spominskem objektu pri Žlebniku v Šentvidu nad Zavodnjami.

DOKLER nisem videl fotografije Kajuhovega podpisa, s katere je bil digitaliziran, in je – kako sitno! – skočila v oči nebodijetne prezrta spodnja pentlja: tanek repek črke j se nikakor ne izgubi, ampak se nadaljuje navzdol, naprej in naprej in naprej in se zaključi z močnejšo pritisnjeno, debelejšo trikotno zanko: kot bi imel podpis spodaj še eno avtonomno grafično enoto. Tako dopolnjen podpis se po višini poveča kar za polovico, kar je zelo veliko; spremenjena razmerja podpisa niso več tako enostavna in »lepa«, podpis ni več likovno uravnotežen v popolnjen pravokotnik, je nekako razvlečen po višini in nestabilen; če so zanke zgornjega dela mehke in uvite, je spodnja zanka trda in trikotna. Pojavi se skoraj občutek nelagodja in

ROK POLES

neproporcionalnosti; kot bi grozilo, da se bo tisti dolgi repek odlomil. Ampak tak podpis pač v resnici je. Digitalna zbirka Kajuhove zapuščine v NUK omogoča primerjavo drugih Kajuhovih rokopisov in podpisov: svoji punc Mariji Medved se je Kajuh podpisal »Karli«, včasih kar z malim k. Pisal je vse mogoče oblike črke j: od ravne variante brez vsake zanke preko okrogle in solzaste zanke do zanke z arkadno, konkavno trikotno obliko.

Kajuhov podpis je konsistenten z njegovim siceršnjim rokopisom, črke v podpisu so domala enake, kakršne je Kajuh sicer uporabljal v svoji pisavi, le zaključek h-ja je nekoliko dlje raztegnjen. Ni torej kakšne hude razlike, nasprotja (antagonizma) med rokopisom (zapisom besedila) in podpisom: Kajuhov podpis bi lahko sestavili iz posameznih črk v besedilu. To ni nečitljiv »doktorski podpis« ali zavestno okrajšana parafo.

Dopolnjen Kajuhov podpis

Sprememba ikonične podobe: od čustvene reakcije do zavestne korekcije

Vsaj toliko kot o Kajuhu nam lahko tole dogajanje okoli njegovega podpisa razkrije o našem času, v katerem vsemogočna računalniška tehnika s sabo prinaša udobje, da lahko enkrat ustvarjeno grafično obliko odtlej uporabljamo v nedogled (copy – paste); nikoli več nam ni treba pogledati originala. Z grafiko (= Kajuhovim podpisom) se je zgodilo enako, kot se dogaja z mnogimi informacijami: stokrat ponovljena podoba je postala resnica, o kateri več ne podvomimo,

ampak ji slepo verjamemo.

Stara podoba Kajuhovega podpisa je domača, »običajna«, nam je blizu, struktura/kompozicija je likovno prijetna, zanke podpisa so mehke; zdaj pa tale dodatni ostri trikotnik na spodnjem delu!

Predelava, sprememba močne podobe, ki je zasidrana v našem spominu, povzroči čustveno reakcijo: nejasnost, presenečenje, zmedo, odtujenost, ker oblika ni več takšna, kot smo je navajeni. Dodatek zaznamo kot motnjo, kot nekaj tujega, odvečnega, neželenege. (Nekaj podobnega, kot je bilo v Piranu, ko so prej rdečo ikonično hišo Benečanko prebarvali v avtentično bež barvo: to čez noč ni bila več »prava« Benečanka, kakršno smo poznali »od nekdaj«.) Ta prvoten negativen, odklonilen čustveni odziv je treba zavestno racionalizirati, treba je priznati zmotu in popraviti ustaljeno predstavo, ki se je izkazala kot nepravilna, kot zgodovinsko napačna. Treba je zavreči staro obliko, če smo jo presegli. Ne moremo zavestno živeti v zmoti, ne moremo se slepiti, da nečesa ni, če pa je; tega ne moremo več prezreti, »od-videti« (angl. unsee), izbrisati iz spomina, če bi si to še tako želeli.

Grafoške implikacije dopolnjenega Kajuhovega podpisa

Kot arhitekta/oblikovalca me zanima predvsem oblika, ne smemo pa pozabiti, da dodatna dolga, močna zanka v spodnji tretjini Kajuhovega podpisa s sabo

Topolšica v luči prvega ljudskega štetja prebivalstva leta 1754

Prvič so bili vsi prebivalci Topolšice popisani leta 1754 v sklopu »terezijanskega popisa« ali »praštetja«. Sredi 18. stoletja je vladarica Marija Terezija pripravljala davčne, vojaške in socialne reforme svoje avstrijske države, v katero so spadale tudi slovenske dežele.

Kot podlago za reforme je izvedla vsedrjavno štetje prebivalstva. Ugotoviti so želeli število oseb po krajih, ločeno na posamezna zemljiška gospostva, ki so jim bile osebe podložne. Prebivalce so razvrstili v tri skupine: nedoletni (otroci do 7 let), mladina, sposobna za verski pouk (7–12 let), ter obhajanci (»komunikanti«), ki so že prejemale zakramente, torej hodili k spovedi in obhajilu. V sezname so zajeli spol, starost in položaj v družbi (poklic). Nalogo štetja so dobili župniki. Naslednje leto naj bi poleg cerkve ljudi preštela še posvetna oblast, da bi bile duše preštete dvojno. Država je želela točne podatke, koliko davkoplačevalcev je v posamezni župniji, koliko je nabornikov/vojaških obveznikov, koliko šoloobveznih otrok. Med ohranjenimi seznamami štetja v okviru Ljubljanske škofije je tudi vezan snopič – popisna pola oz. seznam za »župnijo sv. Mihaela izven trga Šoštanj« (Pfarre St: Michaelis ausßer Markt Schönstein) z 68 stranmi in v sklopu tega popisa za Topolšico (str. 40–50). Dokumente hrani

nosi tudi mnoge pomene, ki jih odkriva grafologija – tukaj zgolj s spleta prepisujem nekaj drobcev o (domnevnem) pomenu spodnjih pentelj/zank v pisavi. »*Pisava posega na tri območja: zgornje cone opisujejo duhovna, neotipljiva in mentalna področja življenja. Srednje cone povezujemo z vsakdanjimi opravili, kot so prehranjevanje, spanje itd. Spodnje cone pa prikazujejo/ponazarjajo temeljne potrebe človeka, spolnost in materialnost.* – *Skrajnosti v dolžinah kažejo na obseg pozornosti, ki jo pisec nameinja zadovoljevanju bioloških potreb [Kajuhov »j« je zeloooo dolg!], skrajnosti v pritisku kažejo na intenzivnost teh želja [pentlja črke j je močna]. – Spodnje območje ponazarja »id« ali podzavestni svet, materialnost in temeljne biološke potrebe, iz njega je razvidno zanimanje za fizično in materialno področje, spolnost in ljubezen, čutnost, šport in pustolovščine ter denar in premoženje. – Neobičajne oblike pentelj v spodnjem območju razkrivajo čudaštvo ali potlačitev potreb in želja, najpogosteje v spolnosti. – Zelo dolge pentlje v spodnjem območju kažejo na močno vpletenost, če se vpletejo v spodnjo vrstico, nakazujejo celo težave v piščevem življenju. [Kajuhovi »j«-ji se močno vpletajo v spodnje vrstice besedil.] – Trikotne pentlje v spodnji coni kažejo na odpor ali napetost na nekaterih področjih piščevega življenja. – Večje ko so spodnje zanke, bolj je razvita domišljija avtorja.«*

Nadžkofjski arhiv Ljubljana (Kapiteljski arhiv, fas. 116/2). Popis je izdelal župnik Janez Jožef Thalmainer, ki je bil tedaj star 64 let in je seznam prebivalcev šoštanske župnije začel sam s sabo.

Vladarica Marija Terezija, kot so jo poznali njeni podložniki: na tolarju iz leta 1754 (splet).

Župnik Thalmainer je bil v Šoštanju več kot 30 let, med 1741 in 1772. Popis je organiziran pregledno, kot tabela, v kateri so levo moški, desno ženske, v treh stolpcih je ob njih navedena starost. Popis po »družinah« se vedno začne z gospodarjem, navedena je njegova ožja družina, nato njegovi sorojenci in starši, njegovi posli, na koncu njegovi (pod)najemniki/gostači. Po malem razmiku sledi naslednja »družina«.

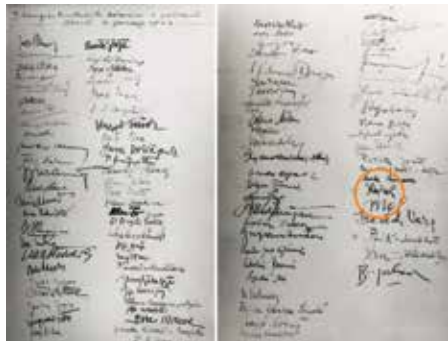
V celotni šoštanski župniji je bilo 2. februarja 1754, ko je župnik podpisal seznam prešteti duš, 2460 župljanov, od tega 452 otrok, 221 mladih in 1787 starih nad 12 let.

Popis je pomemben, ker so v slovenskem prostoru

Za konec

Po izdaji množice publikacij o Kajuhu veliko vemo: brez objave fotografije Kajuhovega podpisa nikoli ne bi pomislili, da pri njem kaj manjka.

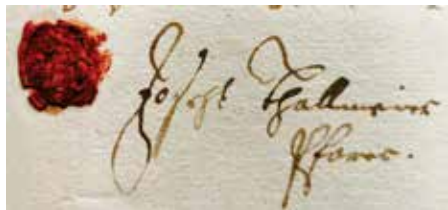
Izteka se Kajuhovo leto v Republiki Sloveniji; ta prelomnica je dobra priložnost za prevprašanje tudi o grafičnih elementih, povezanih s Kajuhom: priložnost, da začnemo dosledno uporabljati dopolnjen, zgodovinsko verodostojnejši Kajuhov podpis.

Dokument s podpismi partizanskih kulturnikov. I. kongres kulturnih delavcev v partizanih, Semič, 4. januarja 1944: kot prvi se je podpisal Josip Vidmar, proti koncu je Kajuh, zadnji je Jakac (reprodukcija hrani družina Mešič, morda iz nekdanje Kajuhove spominske sobe. Vrbič in Jurkovnik: Kajuh: Podobe, str. 106.)

ROK POLES

ti podrobni podatki ohranjeni le za ljubljansko škofijo, ob tem je šoštanski popis eden redkih, ki je datiran.

Podpis župnika Jožefa Thalmainerja iz Šmihela pri Šoštanju, ki je leta 1754 popisal prebivalce svoje župnije, ter njegov pečat (NALJ)

Popis prebivalcev Topolšice leta 1754 je bil razdeljen na območji Lom in Topolšica in se glasi:

Sosedstvo sv. Jakoba pri Lomu (Die Nachbarschaft S: Jacobi Zu Lomberg)

Pod beneficijem sv. Janeza pri Celju (Under das beneficium S: Joannis Zu Cilli)

• Gašper MORI (Murri), kmet 55, žena Helena 50, sin Mihael 20, sin Lovrenc 17, hči Marija 11, hči Uršula 9, gostac Jakob, tesar (Zimmermann) 36, žena Marija 28, sin Florijan 5.

Vsi sledeči podložniki, pripadajoči gospostvu Šoštanj (Nachfolgende alle der Herrschaft Schönstein angehörige Unterthanen)

• Pankrac VODOVNIK (Wodounikh), kmet 19, žena Marija 19, hlapec Jožef 21, hlapec Jurij 19, hlapec Jurij 18, hlapec Anton 17, pastir Matija 9, dekla Marija 50, dekla Elizabeta 12, gostac Andrej 50, žena Marija 48, sin Jurij 10, sin Martin 7.

• Gregor D[R]AŽNIK (Daschnekh), kmet 60, žena Katarina 55, sin Jurij 25, žena Marija 26, hči Marjeta 6, hči Marija 2, brat Luka 22, hlapec Jurij 12.

- Tomaž GRABNER, kajžar 45, žena Helena 40.
- Luka ROGEL, kajžar 28, žena Marija 24, sin Martin 1, hči Marjeta 3, gostač Vid 42, gostačka Eva 50, gostačka Neža 40.
- Tomaž ŠTRUL (Strul), kajžar 41, žena Marija 28, hči Neža 6.
- Marko MAZEJ (Massei), kmet 28, žena Marjeta 25, sin Matija 6, mati Marija 62, hči Helena Marjeta 2, hlapec Pankrac 30, pastir Simon 12, dekla Jera16, gostač Štefan 32, žena Jera 26, sin Luka 8.
- Simon HRASTNIK (Hrastnikh), kmet 52, žena Marija 40, sin Boštjan 22, hči Helena 18, hči Helena 10.
- Simon DOBROVNIK (Dobrounikh), kajžar 50, žena Marija 40, hči Marija 14, gostačka Neža 30.
- Gregor DANEV (Daneu), kajžar 45, žena Magdalena 40, gostač Matevž 23, žena Jera 22, hči Lucija 4, hči Marija 1.
- Matija KOMPAN (Compan), kajžar 50, žena Elizabeta 35, hči Eva 8, hči Jera 5, hči Marjeta 3.
- Matija FERLIN, kajžar 33, žena Jera 32, sin Jurij 3, hči Marija 5, gostačka Lucija 40.
- Valentin LORBERG, kajžar 32, žena Jera 32, hči Marija 3, gostačka Marija 50.
- Jakob ROGEL, kajžar 19, mati Polona 48, hči Uršula 21, hči Marjeta 17.
- Jurij REŽIČNEK (Reschischnekh), kmet 35, žena Marija 40, sin Štefan 16, sin Ignac 7, sin Peter 3, dekla Helena, Marijina hči Jera 7.
- Jurij MIKLAVŽ (Mikhlaus), kajžar 65, žena Elizabeta 50, hči Elizabeta 29.
- Matevž PUNGARTNIK (Pungartnikh), kajžar 70, hči Marija 25.
- Jožef ŠUSNEK (Schusnekh), kmet 35, žena Marija 32, sin Valentin 3, hči Neža 1, hlapec Martin 25, dekla Uršula 24.
- Boštjan MEDVED (Medued), kajžar 51, žena Marija 35, sin Ahac 4, sin Franc 1, hči Helena 17, dekla Jera 10.
- Jernej ŠAC? (Schaz?), kajžar 35, žena Marija 40, hči Helena 4, hči Magdalena 2, gostačka Marija 70.
- Vid VERTAČNIK (Vertaznikh), kajžar 36, žena Barbara 35, sin Tomaž 6, sin Štefan 3.
- Matija KOTNIK (Kotnekh), viničar (weinzerlle) 68, sin Jurij 18, hči Jera 23.
- Ožbalt OBLAK (Oblakh), kajžar 35, žena Marija 40, hči Marija 14.
- Jakob PODGORŠEK (Podhorschek), kajžar 25, žena Elizabeta 21, oče Jurij 50.
- Matevž RAK (Raakh), kajžar 36, žena Marija 40, hči Neža.
- Blaž JAVORNIK? (Japernekh?), kajžar 50, žena Jera 48.
- Primož MAK (Maakh), kajžar 40, žena Agata 30, sin Blaž 9, hči Uršula 14, hči Marija 4, hči Marija 1.
- Janez FAROVŠ (FAROVŽ/ARAUS?, Farrous), kmet 40, žena Uršula 38, hči Polona 8, hči Helena 1.
- Matevž BELOVOŠEK (Welauouschekh), kajžar, samski 20.

Del popisnega seznama za Topolšico (NALJ)

- Nadaljevanje sosedstva sv. Jakoba, imenovana pri Topolšici, sledeči pod gospostvom Šoštanj (Continuatiöd der Nachbahrschaft S: Jacobi Zu Topouscheza genant, nachfolgende Unter Herrschaft Schönstein)**
- Lovrenc KOTNIK (Kotnikh), kmet 28, žena Jera 29, hlapec Jakob 30, dekla Uršula 12, dekla Jera 8.
 - Gašper ŠTRUL (Strull), kmet 40, žena Helena 49, hči Uršula 11, hlapec Filip 13.
 - Pankrac ZAFRŠNIK? (Schopfeschekh?), kmet 40, žena Marija 26, sin Jurij 2, sin Ožbalt 3, hči Neža 20, hči Marija 16, gostač Peter 51, žena Uršula 29.
 - Luka VREZEC (Wresez), kmet 45, žena Helena 50, dekla Marija 15, gostačka beračica Marija 30.
 - Matevž FRISTOVŠEK (Fristouschekh), kmet 28, dekla Uršula 24, dekla Uršula 23, gostač Jožef 25, žena Marija 26, sin Andrej 1.
 - Franc FAŠNJOH (Faschnioch), mlinar 32, žena Helena 23, sin Matija 2, dekla Marija 20, pastirica Radegunda 8.
 - Matevž SRALE (Srallo), kmet 73, žena Jera 58, sin Janez 30, sin Jernej 20, sin Boštjan 17, hči Helena 25, pastirica Helena 10.
 - Matevž DRUCOVNIK (Druzounikh), kmet 60, žena Neža 65, sin Matija 23, žena Neža 22, Marija – hči prve Neže 20, hči Lucija 11, pastirica Jera 12, gostač Gašper 30, žena Katarina 32, gostačka Lucija 26, gostačka Helena 22.
 - Valentin NAPOTNIK (Napotnikh), kmet 68, žena Elizabeta 69, sin Andrej 30, žena Doroteja 25, dekla Eva 24, pastirica Marija 12.
 - Tomaž SLOPEC (Schlopetz), kmet 30, žena Marija 24, sin Janez 1, hlapec Andrej 16, sirota Jurij 6.
 - Filip ŠKRUBA (Sckhruba), kmet 50, žena Helena 40, sin Pavel 13, sin Jurij 7, sin Jurij 5, si Urban 1, hči Neža 15, hlapec Andrej 30.
 - Tomaž KAJŠER (Kaischer), gostač 56, žena Jera 40, sin Gašper 25.
 - Matevž AVČAN (Auzan), kmet 30, gostač Anton 59, žena Marija 30.
 - Matevž BOLHA (Woucha), kmet 50, žena Agata 50, sin Anton 20, dekla Marija 20, gostač Štefan 50.
 - Gregor VLAŽNIK (Wlaschnik), kmet 60, žena Helena 55, hlapec Andrej 20, rejenec Andrej 7.
 - Andrej OCEPEK (Ozepek), kmet 60, žena Uršula 30, sin Jernej 16, hči Marija 18.
 - Jurij PREGL (Prögel), kmet 50, žena Uršula 38, sin Matevž 18, hči Uršula 14, hči Jera 9, gostačka Marija 60.
 - Gašper PODLOMŠEK (Podlomschekh), kmet 25, žena Neža 25, dekla Barbara 24, gostač Jernej 60, žena Marija 57.
 - Janez PIRNAT (Pernath), kmet 58, sin Jurij 18, žena Marija 19, hči Marija 1, hlapec Jurij 16.
 - Blaž JEVŠENAK (Jeschenakh), kmet, samski 35, mama Uršula 50, brat Jurij 20, hči Marija 15, hči Helena 12, gostačka Uršula 50.
 - Jurij BURJAN (Wurian), kmet 30, žena Elizabeta 40, hči Polona, hči Marjeta 2, hlapec Pavel 15, dekla Jera 13, pastirica Uršula 9, gostačka vdova Eva 50, Evin sin Tomaž 1, hči Marija 20.
 - Primož BIDERPARK (Widerparkh), kmet 40, žena Jera 50, sin Jožef 7, sin Andrej 9, sin Lovrenc 14, hči Neža 16.
 - Anton RAZBORNIK (Raswornikh), kmet 39, žena Uršula 39, sin Anton 10, sin Andrej 7, hči Jera 15, samska gostačka Eva 30, gostačka Marija 25.
 - Janez BRINOVŠEK (Wrinouschekh), kmet 29, žena Neža 28, sin Tomaž 1, hlapec Filip 17, gostačka

- Uršula 73.
- Florijan OBŠTETER (Obstetter), kajžar 70, žena Jera 42, pastorka Helena 25, Helenin sin Jožef 3, hči Jera 10, hči Helena 4.
 - Jurij VERLAS (Werlass), kmet 35, žena Helena 40, pastir Luka 11, dekla Marija 20, dekla Marija 14.
 - Jakob BRECL (Wrezel), kmet 36, žena Elizabeta 30, hči Elizabeta 4, hči Ana 1, gostačka beračica Marija 58.
 - Jakob ZAVRŠNIK (Saberschnekh), kmet 52, žena Marjeta 47, sin Lovrenc 10, hči Neža 14, gostač Jožef 62.
- Sledeči kmetje podložniki pod beneficijem sv. Janeza pri Celju (Nachfolgender bauer Unterthan Under das beneficium S: Joannis Zu Cilli)**
- Blaž BRECL (Wrezel), kmet 40, žena Jera 30, sin Andrej 9, hči Marija 6, gostačka beračica Helena 70.
- Pod gospostvom Velenje**
- Aleš VRHOVNIK (Verhounig), kmet 35, žena Elizabeta 22, sin Jožef 4, hči Marija 6, hlapec Mihael 20, pastir Tomaž 13, dekla Marija 20, vzdrževanka Marija 11, gostač Franc 21, gostačka Eva 20.
 - Andrej MARTINC (Martinz), kmet 35, žena Agata 28, oče Matija 61, Andrejev sin Jakob 6, sin Martin 3, hči Ana 1, dekla Helena 20.
- Sledeči podložniki pod imenjem ali gospostvom Švarcenštajn (Nachfolgende Unterthanen Under Das Guth, oder Herrschaft Schwarzenstein)**
- Jakob VOLČAN (Wouzan), kmet 50, žena Marija 40, sin Matija 7, sin Jakob 5, hči Uršula 10, gostač Lovrenc 49, žena Jera 28.
 - Tomaž MENIH (Mönich), kmet 50, žena Elizabeta 70, pastir Matija 7.
 - Florjan OSTENIKER (Ostennikher), kmet 35, žena Jera 30, hči Neža 3, hči Marija 2, gostačka Marija 36.
 - Andrej RUMMEL (Rumml), kmet in gostilničar 50, žena Jera 40, sin Janez 7, hči Ana 13, hči Marjeta 8, hči Jera 2, hlapec Ignac 25, hlapec Matija 20, dekla Marjeta 20, gostač Luka 50, žena Elizabeta 35.
- Kaj je moč povzeti iz tega popisa topolških duš leta 1754?** Vseh prebivalcev je bilo 358, od tega 167 moških (46,65 %) in 291 žensk (53,35 %). 72 je bilo otrok do 7 let (20,11 %), starih med 7 in 12 let je bilo 28 (7,81 %), starejših od 12 let pa 258 (72,07 %). V Topolšici je živel slabih 15 % prebivalcev šmihelske župnije. Po franciscejskem katastru (1826) je občina Topolšica merila 2100 alov in 1005 kvadratnih klafter (Seznam zemljiških parcel, SI AS 177/C/F/C481/s/PS), to je 1208 hektarov oz. 12 km2. Pri 358 prebivalcih leta 1754 to pomeni 1 človek na 3,4 ha.
- V popisu 1754 se pojavlja ozek nabor označb socialnega statusa: hišni gospodar/družinski »poglarav« je kmet (bauer) ali hišar/kajžar (gehaissler, gehoisler), en sam je viničar (weinzerlle); poklici so redki: tesar (Zimmermann), gostilničar (gastgeber), mlinar (Milner), dopisano je, če je gospodar še samski (ledig). Njegovo širšo »družino« lahko sestavljajo sinovi (Sohn), oče (Vatter), brat (bruder), sirota (ein wassel Sohn; wassel = sirota), rejenec (Zucht Knab), hlapec (Knöht), pastir (hirt), (pod)najemnik/sostanovalec/gostač (inwoner), žena (weib), hči (Tochter), mati (Mutter), pastirica (ha(e)lteri(n)), pastorka (stüpf Tochter), dekla (Magd), gostačka (inwohnerin), beračica (Petteib, Petelweib), vdova (witlib). Priimek ima samo hišni gospodar, ostali se vežejo nanj, mu »pripadajo« .

O imenih

V nemščini zapisana imena so poslovenjena. Moških imen je 35, enkrat več kot ženskih, ki jih je samo 17. Topolščanom je bilo ime: Ahac (Achatius), Aleš (Alex), Andrej (Andreas), Anton (Anthon), Blaž (Blasius), Boštjan (Sebastian), Filip (Philipp), Florijan (Florian), Franc (Franz), Gašper (Casper), Gregor, Ignac (Ignatius), Jakob (Jacob), Janez (Joannes), Jernej (Partholmeo, Partohlmo), Jožef (Joseff), Jurij (Georg), Lovrenc (Laurenz, Laurentius), Luka (Lucas), Marko (Marcus), Martin, Matevž (Matthaus), Matija (Matthias), Mihael (Michäel), Ožbalt (Oswaldus), Pankrac (Pangerz), Pavel (Paul), Peter (Petrus), Primož (Primy), Simon, Štefan (Stefan), Tomaž (Thomas), Urban, Valentin (Valenti), Vid (Vitus, Vity).

Topolščanke so se imenoval: Agata, Ana (Anna), Barbara, Doroteja (Dorothea), Elizabeta (Elisabeth), Eva (Ewa, Eua), Helena, Jera (Gerthraud), Katarina (Catharina), Lucija (Lucia), Magdalena, Marija (Maria), Marjeta (Margaretha), Neža (Agnes), Polona (Apollonia), Radegunda (Radegundis), Uršula (Ursula).

Najljubše moško ime je bilo Jurij (17,10 %), sledila sta Andrej in Matija. Med ženskami je bilo daleč največ Marij (59, skoraj 30 %), sledili sta Jera in Helena. Skoraj vse ženske so bile poimenovane s samo sedmimi imeni.

Najljubša moška in ženska imena v Topolšici leta 1754

Razlike med Lomom in Topolšico

Splošno ime za območje Topolšice v popisu je bilo »sosodstvo sv. Jakoba« – po topolški podružnični cerkvi. Območje se je potem delilo na dve območji, Lom in Topolšico, enako, kot se je delilo na dva urada (Amt) v urbarju šoštanjkega gospodva. Kmetje so bili tod podložni največ gospodstvu Šoštanj, pa tudi gospodstvu Velenje in imenu ali gospodstvu Švarcenštajn ter beneficiju sv. Janeza pri Celju.

Na območju Lom je bilo 28 družin, od tega 8 kmetov in kar 19 hišarjev/kajžarjev, v Topolšici pa je bilo 34 družin, od tega 31 kmetov in le 1 hišar/kajžar. Že iz popisa je torej razvidno, da sta se območji po značaju zelo razlikovali. Množica kajžarjev na Lomu se je ukvarjala mdr. z vinogradništvom, izrecno je kot viničar zabeležen Matija Kotnik.

Na Lomu so bile družine manjše. Bilo je manj gostačev, ki so sicer v celotni Topolšici predstavljali 1/10 prebivalcev.

Starostna struktura

Ali je starost, ki jo je zapisal župnik, realna? Slabih 30 % vseh starosti je navedenih z okroglimi letnicami (20, 30, 50 ...), torej je starost približna, zaokrožena, pri natančnih podatkih bi bilo okroglih letnic približno 10 %. To pomeni, da ljudje nekdam niso bili toliko obsedeni za realno starostjo, kot smo danes. Za cerkveno gosposko je bila važna starost otrok zaradi prejetja prvega obhajila, za

državo je bila važna starost mladeničev in moških, da je lahko zračunala, s koliko vojaki razpolaga. Sicer natančna starost ni bila pomembna, bolj je šlo za vizualno starost, generalno: ali je človek star ali mlad.

območje	Lom			Topolšica			
gosposka	kmetje	hišarji	drugo	kmetje	hišarji	drugo	SKUPAJ
beneficij sv. Janeza v Celju	1			1			2
Gospodstvo Šoštanj	7	19	1	24	1	2	54
Gospodstvo Velenje				2			2
Imenje ali gospodstvo Švarcenštajn				4			4
SKUPAJ	8	19	1	31	1	2	62
družin	28			34			62

Posestna/lastniška struktura v Topolšici leta 1754

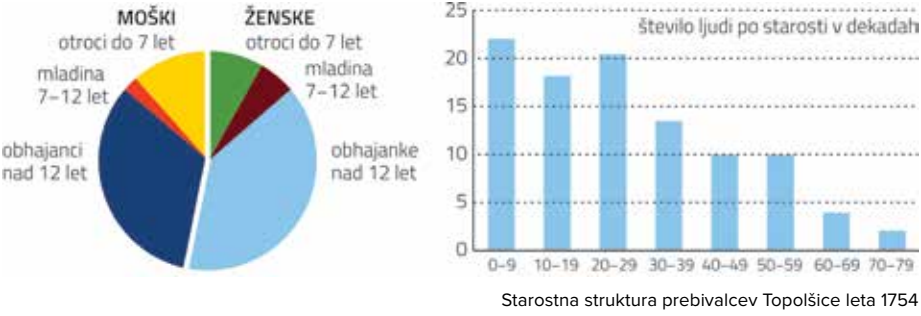
Popis našteje 67 zakoncev, povprečna starostna razlika med zakoncema je bila 7,7 leta, pri čemer je bila največja razlika kar 30 let (Ocepek). Nekateri so se hitro osamosvajali: Pankrac Vodovnik in žena Marija sta – oba 19-letna – že vodila kmetijo s 4 hlapci, 2 deklama in družino najemnika.

območje	Lom	Topolšica	SKUPAJ
št. družin	28	34	62
št. oseb	147	220	367
oseb/družino	5,25	6,47	5,92
št. gostačev	12	26	38
gostačev/družino	0,43	0,76	0,61
delež gostačev	8,16	11,82	10,35

Družine in gostači na Lomu in v Topolšici

Otroci

V Topolšici je bilo 79 gospodinjestev, poleg družin gospodarjev (kmetov in kajžarjev) še družine njihovih najemnikov/gostačev. Povprečno sta bila v družini malo manj kot 2 otroka (1,92), v največ družinah so bili po trije. To ne pomeni, da ni bilo družin z več otroki, ampak so otroci že zgodaj odhajali z doma, v uk ali služiti, in ti niso bili popisani. Za današnje predstave nepojmljivo je, da popis našteva 12-letne hlapce in dekle, ki so si torej zdoma že služili vsakdanji kruh. 18 družin je bilo brez otrok. 50-letna vdova gostačka Eva pri kmetu Burjanu je imela poleg 20-letne hčere še enoletnega otroka.

Starostna struktura prebivalcev Topolšice leta 1754

Kam je izginil kmet Topličnik?

Kar je pri popisu 1754 nenavadno, je, da v Topolšici ni navedena družina kmeta Topličnika. Topličniki so stoletja živeli ob toplem izviru, toplici, in so v Topolšici zabeleženi pred in po nastanku obravnavanega popisa; poleg družine pri izviru so Topličniki živeli tudi na Lomu. Leta 1745 je pod šoštanjsko gospodstvo v uradu Lom spadal Simon Topličnik, Jurij in Simon Topličner pa sta bila tamkajšnja vinogradnika, sogornika. Krstne knjige beležijo okoli časa, ko je nastal popis, mdr.: 11. 4. 1748 je bila Marija Topličnica (Topliznizin) botra Juriju Pogorevčniku. 1. 10. 1753 se je Tomažu in Neži Topličnik (Topliznekh) rodila hči Uršula. 20. 10. 1754 je bil Valentin Topličnik (Topliznek) boter Gašperju Podlomšku. 8. 4. 1758 se je rodil otrok Tomažu in Neži Topličnik ...

Po uveljavitvi hišnih številk izvemo, kje točno so Topličniki stanovali: 25. 12. 1766 se je rodil Štefan Topličnik na naslovu hrib Lom (Lomberg) 54. Dne 5. 1. 1792 se je rodila Marija, hči Jakoba Topličnika in Uršule Widerbang, na naslovu Topolšica 21, tam je bila 29. 1. 1793 rojena tudi Marija.

V jožefinskem katastru (1789–1790) je zabeležen Tomaž Topličnik na hišnih številkah 20, 21 in 54. Po literaturi naj bi sicer podatki, zbrani v popisu leta 1754, za dejanskim številom prebivalstva zaostajali za približno 5–6 %: morda je prav v teh odstotkih izgubljena družina Topličnik.

Literatura: Golec, Boris: Trg Šoštanj po prvem ljudskem štetju leta 1754. Kronika 2021/3. – Šilc, Jurij; Artel Liselotte: Terezijski popis prebivalstva v župniji Smlednik leta 1754. Drevesa, 2004, 2/4. – Štuhec, Marko: O družini v Kranju sredi 18. stoletja. Zgodovinski časopis 1983/4. – Valenčič, Vlado: Štetje prebivalstva leta 1754 v predjožefinski ljubljanski škofiji in njegovi rezultati. Zgodovinski časopis, 1962. – Josephu Franciscum Tholmayner, šoštanjka krstna knjiga, 24. 4. 1741. Joanne Josephi Thalmainer, šoštanjka krstna knjiga, 1. 9. 1753.

Eva iz svetopisemskega raja

Iz svetopisemskega sporočila je bila Eva prva ženska v raju, ki jo je Bog ustvaril iz rebra Adama – prvega moža na Zemlji. Še prej pa je Bog ustvaril nebo, Zemljo in rajski vrt, kamor je postavil Adama in Evo. Bog jima je dovolil, da lahko uživata sadeže z vrta, razen z drevesa, na katerem je kača, ki nosi v sebi moč dobrega in zla. Kača je Evo vabila, da utrga sadež prav s tega drevesa, in ta je njeno vabilo sprejela. Proti Božji volji je utrgala sadež in ga dala Adamu. S tem dejanjem je postala prva grešnica. Ker je Adam sadež sprejel, je posredno postal grešnik tudi on. Ker nista spoštovala božje zapovedi, se je Bog razhudil in ju izgnal iz raja.

To je zgodba iz Svetega pisma Stare zaveze. Sveto pismo je krščanski prevod knjig Biblije. Biblija pomeni knjige, biblioteka pa knjižnico. Sveto pismo je najboljše književnost na svetu, ki obsega 73 knjig. Stara zaveza je pisana pred Kristusovim rojstvom, vsebuje 46 knjig in je pisana pretežno v izvirni hebrejščini. Nova zaveza – po Kristusovem rojstvu, ki je pisana v grščini, pa šteje 27 knjig. Nekatere krščanske skupnosti, kot so Evangelicani, Jehovove priče in tudi Islam, uporabljajo Sveto pismo z manjšim številom knjig prevodov iz Biblije – Stare zaveze.

Sveto pismo je najbolj brana knjiga v zgodovini. Prevedena je v več kot 2.400 jezikov. Ima velik pomen v svetu tudi za današnjo kulturo in kot delo ga lahko gledamo kot versko in zgodovinsko knjigo, saj vsebuje mnogo podatkov o zgodovini Judov ter dogajanju v Palestini pred začetkom Kristusovega rojstva in ob njem.

Slovenci smo lahko ponosni, da smo že leta 1584 dobili celoten prevod Biblije. Protestantski duhovnik Jurij Dalmatin jo je prevedel delno iz hebrejščine, grščine in nemščine. S prevodom celotnega Svetega pisma je pomembno vplival na razvoj slovenskega knjižnega jezika. Za Slovence je bilo to pomembno jezikovno ter kulturno dejanje, saj smo se s temi knjigami uvrstili med kulturno razvite evropske narode.

V današnjem tempu življenja tretjega tisočletja le redko najdemo čas za branje Svetega pisma. Če pa tudi te nauke beremo »rutinsko«, se nam vsiljuje misel, da te zgodbe niso uporabne za današnji čas. Pogosto pozabljamo, da so sporočila starodavnih modrecev pisana v prispodobah in da

imajo globlje sporočilo, zato jih ne smemo brati in razumeti povsem dobesedno.

Sveto pismo navaja: »Bog je ustvaril nebo in zemljo.« Ali je »nebo«, ki ga imenujemo vesolje, večno? Ali ga je nekoč ustvaril Bog? Danes vemo, da umirajo zvezde in galaksije in se porajajo nova ozvezdja. Sodobna astronomija govori, da bo naše vesolje neke v daljni bodočnosti umrlo, vendar se bodo v neskončnem prostoru porajala nova in nova vesolja. Da pa je vesolje prostorsko neskončno, še ni dokazano.

V neskončnem času in prostoru med milijardami zvezd ter planetov si težko predstavljamo, da smo prav Zemljani edina živa bitja na tem »drobnem« planetu. Poraja se vprašanje: Ali se je živa substanca na Zemlji zgodila in se iz nič razvijala povsem naključno? Ali je življenje priromalo iz oddaljenih galaksij slučajno ali morda vodeno od tujih visoko razvitih civilizacij? Ali je življenje na Zemlji božje stvarstvo? Najnovejša znanost ugotavlja, da vse življenje na Zemlji izvira iz enega pra-živega bitja, pred več kot tremi milijardami let. Prvo bitje na Zemlji sodobna znanost imenuje prokariont. Podobno razmišljanje kot za razvoj prvega živega organizma na Zemlji velja tudi za prvega človeka na Zemlji. Tudi za človeštvo je dokazano, da smo potomci le enega – prvega človeka na Zemlji, ki ga Sveto pismo opisuje kot Adama in Evo. Po izročilu Svetega pisma je Bog za razliko od živali, ki se odločajo po prirojenih lastnostih, dal človeku tudi razum odločanja po njegovi lastni volji – Homo sapiens. Človeku je tudi dal duhovno vrednoto »duša«, ki ni primerljiva s čustvi nobene visoko razvite živali.

Ljudje in živali imamo od prednikov podedovane dobre in tudi slabe lastnosti, ki pa se skozi življenjske izkušnje spreminjajo ali nadgrajujejo. Številni ljudje imajo današnje dni brezbržni in mačehovski odnos do soljudi ter narave. Vprašajmo se, ali so te lastnosti podedovali od svetopisemske Eve, ki je odtrgala prepovedan sadež. Če človeštvo ne bo spremenilo miselnosti in ustreznih ukrepov, se zaradi medčloveških odnosov ter močno onesnaženega okolja vse bolj vsiljuje vprašanje, kako dolgo bo še možno življenje na Zemlji. Razvoj tehnike, odkritje smodnika, uporaba električne in jedrske energije, ki je storjena v prid človeštvu, pri zlorabi teh dobrin pa se lahko pospeši propad življenja na Zemlji.

Tako kot stvarstvo neba in Zemlje nam Sveto pismo sporoča tudi konec sveta. Sodobni znanstveniki govorijo: »Če bi vse pozitivne in negativne mase ter energije neskončnega vesolja zapisali v obliki enačbe, bi bil rezultat 0 (nič). Tudi v Svetem pismu

JOŽE LEKŠE

je zapisano: »Bog je ustvaril nebo in Zemljo iz nič. * * *

V družini številnih ljudskih imen je ime Eva nekaj posebnega tudi zato, ker je bila prva grešnica na Zemlji in v cerkveni zgodovini ni bila nikoli razglašena za svetnico. **Eva goduje 24. decembra.** To je dan pred Kristusovim rojstvom, in ker je bila prvi človek na Zemlji, je njena duša najdlje čakala na rojstvo Odrašenika. Po verovanju kristjanov se greh Eve kot »izvirni greh« prenaša na vse potomce. Za časa Kristusa so se kristjani s krstom očistili izvirnega greha in ta obred duhovniki opravljajo še danes. S tem obredom (običajno so to novorojenčci) postane krščenec pripadnik Katoliške cerkve. V preteklosti so ponekod nezakonske deklice, proti volji njene matere, krstili za Evo. Kljub temu je v svetu znanih veliko žena z imenom Eva, kot so: Eva Braun, Eva Peron, Eva Bergman, Eva Pigford, in pri nas: Eva Sršen, Eva Černe, Eva Boto, Eva Longyka ... V Sloveniji je bilo ime Eva v začetku tega stoletja na 43. mestu. Različice imena Eva pa so: Evica, Evi, Evita, Evelin, Evelina, Evelinda, Evka, Evika, Evelyn, Hava, Abba ...

O godovih in praznikih je napisanih veliko knjig, ki opisujejo zgodovino, manj pa o pomenu teh praznikov. Vsak narod, področje in posameznik ima svoj način praznovanja in vrednotenje praznikov, ki se tudi v časovnih obdobjih spreminjajo. V današnjem času mnogi praznike častijo le s kulinariko, ne glede na to, ali gre za tradicionalne verske ali današnje državne praznike. Prav bi bilo, da spoštujemo vse praznike in da obujamo spomine iz preteklosti, ker le zgodovina in etnologija predstavljata vrednoto nekega naroda.

Adam in Eva v raju

Detaji slike povzet s spleta.

Vila Mayer

Devet krajevnih skupnosti občine Šoštanj

V. M.

Nadaljevanje objave fotografij razstave na Trgu svobode (iz prejšnje številke Lista)

KRAJEVNE
SKUPNOSTI
V OBČINI
ŠOŠTANJ

CERKVE IN POKOPALIŠČA, GRADOVI

sv. Mihael v Družniju – praznovanja leta 1310, a je tu stala že pred letom 1261, leta 1975 je bila porušena zaradi promogovornika

sv. Ulf v Gaberkuh - prvi omen leta 1545, predstavlja prvi primer historizma v Saleški dolini

sv. Mihael in Fortunat v Šoltanju – prva povelja leta 1471, hlevske so zgodnjegotske, baročna oltarja sta iz družinske cerkve

sv. Antona v Skornem – prva omenba leta 1345, stoji na tramej
kolturnjske, mozninske in patike župnije

sv. Florijan v Florjanu – prva omenba leta 1480, slovi po lesenem poslikovanem stropu, ohranjena sta posajen gotski kiti in Margit-prunogorski lag iz prve polovice 15. stoletja

sv. Andrej v Belih Vodah – prva omenba leta 1462, zgrajena je nad
izvirni protoka Sela voda

kv. Križ v Belih Vrtah – romanski episkop s trdnino 18. stoletja, velika cerkev je leta 1862 posvetil št. A. M. Slomšek, svetokrilni Križani je edini ikonografski motiv, oblikovan v Šaleški dolini

iv. Vid v Šestihida – prvi inventar leta 1545, leta 1745 so jo poškili partizani, bila je obnovljena

sa; Peter v Zvezdarih – prvi omenba leta 1483, citaty in podkave
so najambicioznejši primer »naparenskega sloga« v umetnosti
na primordju 20. stoletja v šaleški dolini

sv. Duh v Rawah – prva omenja leta 1545, cerkev je strast kraljinski
poudarek severnega riba Šaleške doline

se Jakob v Topolšici – cerkev je že stara v 20. letih 15. stoletja, ko naj bi nastala znamenita freska Živi krst!

KRAJEVNE
SKUPNOSTI
V OBČINI
ŠOŠTANJ

NARAVNE VREDNOTE

KULTURNA
DEDIŠČINA

V devetih KS je registriranih skupaj 124 enot nepremične kulturne dediščine.

[illegible]

Declaring: An individual's explicit or implied intention.

Gobernador Aracelis Acosta, nacida el 12 de febrero de 1960, en San Juan, Puerto Rico. Es una de las pocas mujeres que han ocupado el cargo de gobernador en el país. Fue elegida en 2008 y reelegida en 2012.

Naime pe Špartanje Otkrivena Duhovna Dvorci

Topolice – w trasie do najbliższej Warszawy, 200 km. Znajduje się tu: *Stacja Topolice* i 1000

[illegible]

Sentinelul poli Zăvoadului - în jur de 700 m S. Râdăușilor

Gettag: Linken zu Makro in Fortsetzung: [Ziti](#)

[illegible]

Artemisia 1, 100A Triadema 1.7, 100A Trigonotis
 800Aqueous 12, 100A Trigonotis 800Aqueous 11, 100A

ULICE, HIŠNE ŠTEVILKE

V devetih krajevnih skupnostih Občine Šoštanj je 2259 hišnih števil, 11 naselij in 25 ulic.

Izpis listnih števil za Občino Šoštanj,
stanje 31. 8. 2023, podatki GURS.
Območna geodetska uprava Velenje

PESTRO DOGAJANJE, VESELO DRUŽENJE

Jubilej

40 let Kulturno-umetniškega društva Ravne

Kulturno-umetniško društvo Ravne je v soboto, 18. 11. 2023, praznovalo 40. obletnico delovanja. V prostorih Rekreativno-kulturnega središča so se v ta namen na odru predstavile vse sekcije društva.

Ravenski otroci so se skupaj z vodjo Simono Obšteter predstavili s slovensko ljudsko pesmijo Srečali smo mravljo. Trio »Mladi ravenski pobi« oz. »Mini maratoni« pa so na klarinetu, diatonični harmoniki in baritonu zaigrali venček domačih. Ponovno obujena harmonikarska sekcija je pod vodstvom Vesne Kotnik, skupaj z gostjo Mio Ovcjak, večkratno zlato nagrajenko na vseh pomembnejših harmonikarskih tekmovanjih v Sloveniji, zaigrala Ob koncu tedna. Tudi dramska sekcija, ki jo zdaj vodi Mojca Kotnik, poskuša v zadnjih letih obuditi svoj nekdanji sloves. S kratko humorno igro so do solz nasmejali občinstvo. Navdušili so tudi MoPZ Ravne pod taktirko pevododje Tee Plazl in Vokalna skupina Planike, ki jo vodi Špela Obšteter, ob spremljavi kitarista. Prireditve je tudi tokrat povezovala uigrana trojica Marko Potočnik, Špela Plavše in Amadeja Sovič. V zaključnem delu so k besedi povabili župana Občine Šoštanj Borisa Goličnika. Pohvalil je delovanje društva in prisotne spodbudil k nadaljnjemu aktivnemu delovanju. Predsednik KS Ravne Simon Lenko je poudaril pomen kulture za razvoj in življenje skupnosti. Spomnil je na začetke delovanja društva. Le-ti segajo v leto 1975, ko je bil ustanovljen ravenski moški pevski zbor, Franc Sovič pa je zabeležen kot njihov ustanovitelj. Ker je bilo delovanje brez finančnih sredstev nemogoče, so leta 1983 registrirali Kulturno-umetniško

Foto arhiv KUD Ravne

društvo Ravne. Slednje je povezovalo več že takrat delujočih sekcij: MoPZ, folklorno in dramsko skupino in harmonikaše. Svoj doprinos k ustvarjanju kulturnega utripa v domačem kraju so tokrat nagradili z zabavo, ki je sledila prireditvi. Ansambel Glas jih je zabaval še dolgo v noč, obenem pa so v program vključili ravenske otroke. Skupaj so izvedli nekaj simpatičnih točk. Otroci so s pravim ansamblom lahko zapeli in zaigrali na svoje instrumente. V društvu se iskreno zahvaljujemo za vso podporo, ki nam jo izkazujejo domačini z obiskom prireditve, vsem, ki so nas finančno in materialno podprli, ter vsem, ki so na kakršen koli način sodelovali z društvom in mu pomagali, da je prireditve zares uspela.

Foto arhiv KUD Ravne

Foto arhiv KUD Ravne

SIMONA OBŠTETER

Praznuje življenje

Okrogli jubilej Štefke Brložnik

Življenje piše zgodbe in v 90. letih Štefke Brložnik, rojene Beričnik, se jih je nabralo zelo veliko. Tistih težkih, včasih tudi žalostnih, ki bi jih človek najraje pozabil, in tistih veselih, doživetih in lepih, ki jih človek hrani v svojem zlatem spominu. In teh se najraje oklepa gospa Štefka, ki z lepimi spomini na ljudi, kraje in preštevane dogodke v svojem življenju plemeniti svoj vsak dan in vsak dan svoje družine.

Tudi zato mnogo njenih zgodb pozna hči Anita, ki živi v njeni bližini v Šoštanju. Njene zgodbe so lepe, srčne in hkrati poučne, saj nam kažejo svet, v katerem ljudje ohranjajo prijateljstva in kljub trpkim izkušnjam, spominom ne dovolijo, da bi jim krojili sedanost. Štefka Brložnik je rojena na Graški Gori sredi decembra leta 1934, pri Danijelu se je reklo. Seveda se svojega rojstva ne spominja, spominja pa se mrzlih zim, staršev Zofije in Jožija in svoje sestre in bratov. Spomni se 2. svetovne vojne. Pri njihovi hiši je bila partizanska postojanka, tudi sama je nosila pošto. Še vedno ji je v težkem spominu bratova smrt, mladoleten je še bil, tako kot Štefka, a so ga Nemci zaradi sodelovanja s partizani ubili praktično pred očmi družine. Tega ne bo nikoli pozabila in gotovo tudi dneva ne, ko so zajeli celo družino, dom požgali, njih pa odpeljali v Slovenj Gradec. V tamkajšnjih zaporih so jih pretepali, tudi otroke, tudi Štefko. Poškodba na roki jo spremlja vse življenje. Po čudežu so jih spustili in

vrnili so se domov, kljub temu da je bilo to le še pogorišče. Zasilno so si ga uredili. A v zvezi z vojno je tudi lepši spomin. Spomni se, da je ob preboju XIV. divizije čez Graško Goro v njihovi hiši zajtrkoval Kajuh. Njena mama mu je lačnemu in utrujenemu pripravila jajčka. V šolo je hodila v Podgorje, sosošolki sta bili sestre Merzel, Metka in Jerica. Ste bili kdaj na Bledu v Šmonovi slaščičarni? Najboljše kremšnite, pa lahko rečete o blejskih karkoli! Slaščičarno je vodil Franc Šmon njen sošolec in rojak. (Žal boste zdaj zelo težko našli tako dobre kremšnite, kot so bile Movhove in Šmonove.) Dokler je mogla, je šla rada na grad Vodriž. Ta jo je vedno prijetno vrnil v čas mladosti, ko ga je obiskovala in ko je bil še v nekoliko boljši kondiciji. Štefka je odrasčala in kot mlado dekle najprej delala na gozdni. Tako pravi Anita, ki ne ve, kako se je takrat imenovalo podjetje, ve pa, da je njena mama tam opravljala težka dela. Nato se je zaposlila v tovarni usnja Šoštanj. Tu se je izučila za šiviljo, šivala je usnje, kar je zahtevno delo. Po njenih šiviljskih izdelkih se je še vedno spominja v Šoštanju, saj je tudi doma poprijela za delo. Pa tudi rezance je naredila včasih za prijatelje, tiste tanke, kot morajo biti za govejo juho. Ustvarila si je družino, najprej je živel v Gaberkah, kjer je rodila hčer Majdo. Nato pa je skupaj z možem Jožijem v Šoštanju ustvarila dom še Marjanu in Aniti. Še vedno ima rada družbo, sploh »svoje« z veseljem pričakuje. Zadnje čase je malce omejena pri hoji, zato jo redkeje vidimo na ulicah Šoštanja ali na poti proti Cankarjevi, kjer je imela čudovit in vzdrževan vrt. Zemljo je imela rada in ta ji je ljubezen vračala s svojimi darovi.

Kot delavka je bila aktivna članica gasilcev v tovarni usnja, pri civilni zaščiti. Ko se je upokojila, se

MILOJKA B. KOMPREJ

Foto osebni arhiv

je včlanila v društvo invalidov in seveda v društvo upokojencev.

Težke izgube, ki jih je doživela, so del njenega vsakdanjega spomina. A s Šefko so tudi zato, da jo opominjo, da sta še vedno z njo njeni hčeri Majda in Anita z družinama, pa vnuki in tudi pravnuki. V njenem domu je vedno kaj zanje, v njenem srcu pa neskončna ljubezen, ki jo goji do družine in življenja na sploh. V kratkem bo praznovala. Gotovo bo v svojem duhovitem slogu »ušpičila« kakšno svojo in svojim. Vse in samo najboljše pa ji želimo tudi mi.

Cerkev

Bogoslužna oznanila december 2023

NEDELJA, 3. decembra, sv. maše na 1. ADVENTNO NEDELJO – NEDELJA KARITAS

Šoštanjka župnijska cerkev ob 7.00, 8.30 in 11.30
Šoštanjka mestna cerkev ob 18.00
Bele Vode ob 8.30 | Zavodnje ob 10.00

Pri vseh mašah bo blagoslovna molitev ob adventnih vencih.

ADVENTNA DELAVNICA

Adventna delavnica adventnih vencev bo v prostorih župnijske cerkve v soboto, 2. decembra, ob 9.00. Pridružijo se lahko otroci od 7. razreda dalje. Lahko tudi mlajši, vendar v spremstvu staršev.

PETEK, 8. decembra, BREZMADEŽNO SPOČETJE DEVICE MARIJE, sv. maše

Šoštanjka župnijska cerkev ob 8.30
Šoštanjka mestna cerkev ob 18.00
(s sprejemom novih ministrantov)
Bele Vode ob 8.30 | Zavodnje ob 10.00

NEDELJA, 10. decembra, sv. maše na 2. ADVENTNO NEDELJO
Šoštanjka župnijska cerkev ob 7.00, 8.30 in 11.30
Šoštanjka mestna cerkev ob 18.00
Bele Vode ob 8.30 | Zavodnje ob 10.00

NEDELJA, 17. decembra, sv. maše na 3. ADVENTNO NEDELJO

Šoštanjka župnijska cerkev ob 7.00, 8.30, 11.30 in 15.00
(VERA IN LUČ) | Šoštanjka mestna cerkev ob 18.00
Bele Vode ob 8.30 | Zavodnje ob 10.00
Pri vseh svetih mašah bo sprejem betlehemske lučke.

NEDELJA, 24. decembra, sv. maše na 4. ADVENTNO NEDELJO

Šoštanjka župnijska cerkev ob 7.00 in 8.30
Bele Vode ob 8.30 | Zavodnje ob 10.00

NEDELJA, 24. decembra, SVETI VEČER, polnočnice, sv. maše

Šoštanjka župnijska cerkev ob 18.00 (otroška polnočnica) in ob 24.00 (polnočnica)
Šoštanjka mestna cerkev ob 22.00
Topolišica ob 20.00 | Gaberke ob 21.15
Bele Vode ob 20.00 | Zavodnje ob 22.30

PONEDELJEK, 25. decembra, BOŽIČ, sv. maše

Šoštanjka župnijska cerkev ob 8.30
Šoštanjka mestna cerkev ob 18.00
Bele Vode ob 8.30 | Zavodnje ob 10.00
Sveti Križ ob 18.00

TOREK, 26. decembra, god sv. Štefana, sv. maše

Šoštanjka župnijska cerkev ob 8.30
Šoštanjka mestna cerkev ob 18.00
Bele Vode ob 8.30 | Zavodnje ob 10.00

SREDA, 27. decembra, god sv. Janeza Evangelista (blagoslov vina) sv. maše

Šoštanjka župnijska cerkev ob 7.00
Šoštanjka mestna cerkev ob 18.00
Bele Vode ob 8.30
Zavodnje ob 10.00

NEDELJA, 31. decembra, SVETA DRUŽINA, sv. maše

Šoštanjka župnijska cerkev ob 7.00, 8.30, 11.30
Šoštanjka mestna cerkev ob 18.00
Bele Vode ob 8.30 | Zavodnje ob 10.30

Sv. maše v domu Zimzelen: 5. 12. in 19. 12. ob 19.00

Vsem bralkam in bralcem LISTA želimo blagoslovljene božične praznike in srečen vstop v novo leto 2024.

Jože, Andrej, Sandi in Roman

Mestna knjižnica Šoštanj – december 2023

MARJETKA BLATNIK

KNJIŽNI SEJEM

PONEDELJEK, 4. 12., 10.00–18.00

Za vse ljubitelje starih knjig, sejem rabljenih knjig, prvi ponedeljek v mesecu.

Poleg podarjenih knjig prodajamo tudi knjige, ki so odslužile svojo nalogo v naši knjižnici, z namenom, da najdejo pot med ljudi in tako polepšajo dan strastnim bralcem in zbirateljem.

Simbolična cena knjige je 1 €.

RAZSTAVE

PIKA NOGAVIČKA: ilustracije Tite Jenko december 2023

Razstava ilustracij Tite Jenko, ki krasijo prav posebno izdajo knjige o Piki Nogavički, in sicer v lahkem branju. V sodelovanju s CVIU Velenje.

50. MALA NAPOTNIKOVA KIPARSKA KOLONIJA

Medobčinska zveza prijateljev mladine Velenje je na pragu jeseni pripravila 50. Malo Napotnikovo kiparsko kolonijo. Z njo ohranjajo spomin na akademskega kiparja Ivana Napotnika, vsako leto pa z najboljšimi deli obogatijo tudi stalno zbirko, ki je na ogled v Vili Rožle. Letošnjih 25 izdelkov osnovnošolcev in srednješolcev bo v Mestni knjižnici Šoštanj na ogled do konca meseca decembra.

ZIMA V VRTCU ŠOŠTANJ

Na otroškem oddelku bo na ogled razstava otroških likovnih del na temo Zima.

Razstavljali bodo otroci Vrtca Šoštanj, enote Biba.

ZIMSKA PRAVLJICA

Na otroškem oddelku bomo pripravili pravljice, ki govorijo o zimi in prazničnih dnevih. Vse knjige si bodo otroci lahko izposodili.

BRALNI PAKET

PRIVOŠČITE SI ... ČAS ZA KNJIGO

Čas se ustavi v družbi dobre knjige, zato se pustite presenetiti in si postrezite s paketom treh romanov po izboru vaše knjižničarke ali knjižničarja. Verjamemo, da vam bo ta način olajšal varno izposojanje knjig in vas zazibal v praznične zimske dni.

POTOPISNO PREDAVANJE

David Stegu: Mitakuye Oyasin – Vsi smo povezani (Severnoameriški Indijanci)

torek, 12. 12., ob 18.30

David Stegu se je odpravil na pustolovščino tja, kjer živijo drugače, med severnoameriške Indijance. Dragocene izkušnje je zbral v knjigi z naslovom Zakaj pa ne?. Indijancem plemen Dakota in Lakota se bomo pridružili na potovanju na spravi ježi, o kateri je bil posnet tudi dokumentarni film.

PRIREDITVE ZA OTROKE IN MLADINO

PRAVLJIČNA JOGA

ČETRTEK, 7. 12., OB 17.00

Ob poslušanju zgodbe bomo otroke popeljali v svet jogijskih položajev (asan).

Postali bodo lahko hrabri junaki, pogumni levi, zviti krokodili, lahkotni vetrovi ali pa prikupni kraljeviči in princeske.

Pravljčna joga je namenjena otrokom, starejšim od treh let. Z vami bo Nina Časl.

ČETRKOVA PETA

ČETRTEK, 14. 12., OB 17.00

Ustvarjalnica za otroke in starše s Tjašo Rezman.

Dogodek prireja Medobčinska zveza prijateljev mladine Velenje – Vila Rožle.

Delavnica je primerna za otroke od 4. leta starosti dalje.

PRAVLJIČNA MEDITACIJA ZA OTROKE Z JANJO IN MEDVEDKOM TAPKOM

ČETRTEK, 21. 12., OB 17.00

Sproščanje s pravljčno meditacijo in tapkanje, pri katerem se bodo otroci »polnili« s pozitivno in ustvarjalno energijo. Otroci se zelo hitro odzovejo na tapkanje, kadar pri tapkanju uporabimo medvedka ali kako drugo igračko. Na ta način otroci prenesajo vse svoje težave na igračko in se lažje znebijo težav. Ura pravljic je namenjena otrokom, starejšim od treh let. Z vami bo Janja Rednjak.

LEGO ROBOTIKA

SREDA, 27. 12., 10.00–13.00

Vabljeni na počitniško Lego robotiko za otroke. Delavnica je brezplačna, potrebne pa so prijave na rok.zebovec@gmail.com ali 031 280335.

Četrkova peta

Mestna knjižnica Šoštanj
četrtek, 14. december, ob 17.00 uri.

Ustvarjalnica za otroke s Tjašo Rezman.

Dogodek prireja Medobčinska zveza prijateljev mladine Velenje.

Delavnica je primerna za otroke od 4. leta starosti dalje.

